

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK THAILAND

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวัยวุฒิ คุณวุฒิ
และความเกรงใจของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดอ่างทอง

22 ส.ย. 2517

เสนอวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม ๒๕๑๗

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญาโทจนสิ้นแล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

ธีระ ธีระกุล ประธาน

สมิทธิ์ ธีระกุล กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก
อาจารย์ ดร.วิจิตร ชีระกุล รองศาสตราจารย์ ดร.สุภรณ์ ศรีพหล และอาจารย์
สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา อาจารย์ใหญ่
และคณะครูโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอ่างทอง ที่กรุณาให้ความสะดวก และให้
ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อนๆ และพี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังในด้านต่างๆ
สำหรับการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่อาจมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นเครื่องบูชา
พระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาให้แก่
ผู้เขียน

รพีพงศ์ อัมเรศ

มีนาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

บทที่ ๑

หน้า

๑ บทนำ

ภูมิหลัง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๒ วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือวัดพฤติกรรมผู้นำ

เครื่องมือวัดความเกรงใจ

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือวัดพฤติกรรมผู้นำ

การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่

ที่มีวิทยุฯ ครูใหญ่และความเกรงใจต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ กับขวัญ	๔๑
--	----

การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ กับคุณ	๔๒
---	----

การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ กับความเกรงใจ	๔๔
--	----

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	๔๕
-----------------------------	----

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๔๕
--------------------------------	----

วิธีดำเนินการ	๔๕
---------------	----

การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
--------------------	----

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
----------------------	----

อภิปรายผล	๔๗
-----------	----

ขอเสนอแนะ	๔๘
-----------	----

บรรณานุกรม	๕๐
------------	----

ภาคผนวก	๕๖
---------	----

บัญชีตาราง

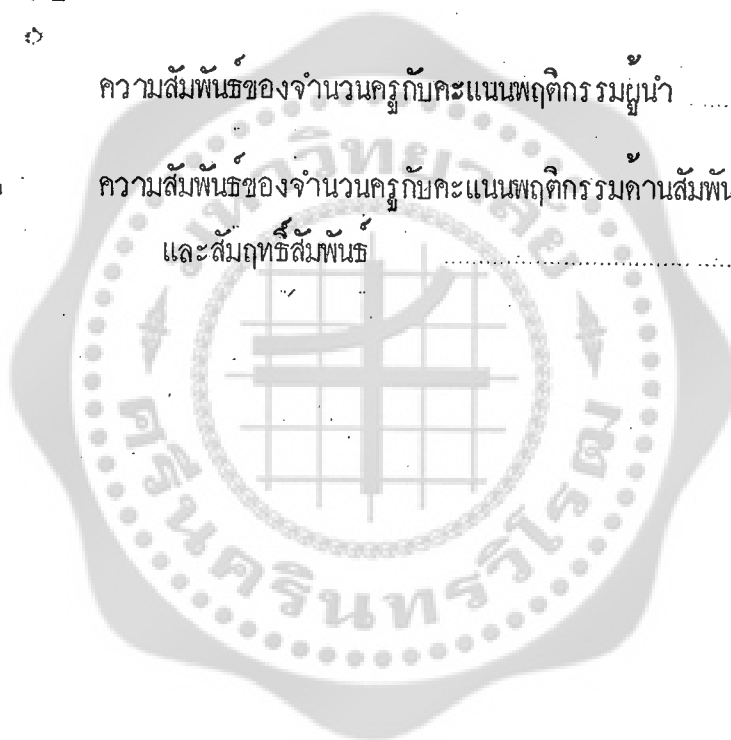
ตาราง		หน้า
๑	กลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศและวัยวุฒิ	๑๘
๒	กลุ่มตัวอย่างแยกตามคุณวุฒิ	๑๘
๓	สภาพการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	๑๘
๔	จำนวนครูในโรงเรียนต่างๆ	๑๘
๕	การสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำ	๒๘
๖	ข้อมูลเกี่ยวกับครูใหญ่เป็นรายบุคคล	๒๘
๗	จำนวนครูใหญ่ที่ชวงคะแนนพฤติกรรมผู้นำ	๓๕
๘	จำนวนครูใหญ่ที่ชวงคะแนนพฤติกรรมรวมด้านสัมพันธภาพและด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ	๓๕
๙	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวัยวุฒิต่างกัน	๓๗
๑๐	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิและสภาพการศึกษาต่างกัน	๓๘
๑๑	จำนวนครูใหญ่ตามชวงคะแนนความเกรงใจ	๓๙
๑๒	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่างกัน	๓๙
๑๓	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ วัยวุฒิและความเกรงใจ	๔๐
๑๔	การสถิติมูลฐานและผลการทดสอบความแตกต่างกันของพฤติกรรมผู้นำ กับวัยวุฒิของครูใหญ่	๔๑
๑๕	การสถิติมูลฐานและผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำกับคุณวุฒิ ของครูใหญ่	๔๒
๑๖	การสถิติมูลฐานและผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำกับ ความเกรงใจของครูใหญ่	๔๔
๑๗	ค่าอำนาจจำแนก (t - test) ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม วัดพฤติกรรมผู้นำ	(๕)

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- ๑ ความสัมพันธ์ของจำนวนครูกับคะแนนพฤติกรรมผู้นำ ๓๖
- ๒ ความสัมพันธ์ของจำนวนครูกับคะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพ
และสัมฤทธิ์สัมพันธ์ ๓๖

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวัยวุฒิ คุณวุฒิและความเกรงใจ
ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอ่างทอง

(The Relationship between Leader Behavior and Age, Qualification,
Krengchai of the Elementary School Principals in
Angthong Province.)

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ประมาณสิบกว่าปีมานี้ ได้มีผู้ให้ความสนใจการศึกษาพฤติกรรมผู้นำในองค์การมากขึ้น โดยเฉพาะในระบบอินทรีย์ (Organismic Organization) เพราะเชื่อว่าบุคคลที่อยู่ร่วมกันในองค์การย่อมมีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม การศึกษาส่วนใหญ่เน้นในเรื่องพฤติกรรมของบุคคลในการทำงานมากกว่าศึกษาถึงตำแหน่งหน้าที่ที่กำหนดไว้เป็นทางการหรือศึกษาโครงสร้างขององค์การเพียงอย่างเดียว สมปราชญ์ จอมเทศ (๒๕๑๖ : ๖๓) ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการบริหารองค์การ ในประเทศไทยว่า ความสามารถและประสิทธิภาพขององค์การจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำในองค์การ และลักษณะพฤติกรรมพื้นฐานในองค์การ (Organizational Norm) จะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นกับอิทธิพลทางพฤติกรรมของหัวหน้าหรือผู้นำ หากผู้นำเป็นคนดี มีความรู้ มีจริยธรรม มีความสามารถยอมดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้นำจึงนับว่ามีความสำคัญต่อองค์การมาก

๑ ครูใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมีฐานะเป็นผู้นำโดยตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน และเป็นผู้นำอันมีเกียรติของสังคม เป็นบุคคลที่นำนโยบายและโครงการต่างมาปฏิบัติ ถ้าการดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามนโยบายด้วยดี ย่อมเป็นผลดีต่อคณะครู นักเรียนและผู้ร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย เมื่อพิจารณาถึงจำนวนนักเรียนหรือเยาวชนของชาติที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ พบว่า เป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น ๗๑.๑๓ % เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ๑๔.๕๑ % และเป็นนักเรียนที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาเพียง ๑๓.๕๗ %

(กองวางแผนการศึกษา, ๒๕๑๕ : ๒.) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเยาวชนหรืออนาคตของชาติจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นสำคัญ รัฐบาลเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงลงทุนทางด้านการศึกษามาก ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นอันดับที่สามของงบประมาณแผ่นดิน เป็นจำนวนเงิน ๓๑,๒๑๒.๐๒ ล้านบาท และจ่ายสำหรับการประถมศึกษา ๕๓.๗๑ % ของงบประมาณการศึกษาทั้งหมด (แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ ๓ ๒๕๑๕ : ๑๐๔ - ๑๐๕) เงินจำนวนนี้มหาศาลสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ดังนั้นจึงควรบริหารเงินจำนวนนี้ให้ผลคุ้มค่า ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ

เจมส์ โมเซล (Mosel, ๑๙๕๗ : ๒๗๘) ให้ข้อคิดเห็นว่า ในการบริหารราชการหรือองค์การต่างๆ ของแต่ละประเทศ เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ ประสิทธิ์ บัวคลี (๒๕๑๔ : ๕) ศึกษาคนไทยเชื้อชาติไทยและนักเรียนนานาชาติ แสดงความคิดเห็นว่า โดยปกติสังคมไทยถือว่าความเกรงใจรวมทั้งความเคารพเกรงกลัวผู้ใหญ่เป็นคุณสมบัติของผู้ดี และเชื่อว่าความเกรงใจเป็นหัวใจเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ดีขึ้น หรือเพื่อให้อิสถานการณ์ดีขึ้น การศึกษาถึงการบริหารโรงเรียนในประเทศไทยจึงจำเป็นต้องศึกษาลักษณะสังคมและวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูใหญ่ในฐานะผู้นำของโรงเรียนควรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างตนกับครูร่วมงาน และระหว่างครูร่วมงานกับครูร่วมงานด้วยกัน เพื่อนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ วิทยุคุณวุฒิและความเกรงใจของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้พบแนวทางการปรับปรุงคุณภาพทางการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาดังพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior) ทั้งด้านสัมพันธ์ภาพ (Consideration) และด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Initiating Structure) ของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ตามทัศนะของครูใหญ่ ในโรงเรียน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ วิทยุณี คุณวุฒิและความเกรงใจ ผู้เขียนได้ตั้งความมุ่งหมายเฉพาะไว้ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอ่างทองที่เป็นจริงในปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวิทยุณี คุณวุฒิ และความเกรงใจของครูใหญ่ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
๓. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิทยุณี คุณวุฒิ และความเกรงใจต่างกัน
๔. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๕. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้านการบริหารการศึกษาในโอกาสต่อไป

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เขียนหวังจะได้รับประโยชน์และมีผลต่อการศึกษาค้นคว้าดังนี้

๑. ผลการวิจัยจะส่งเสริมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานของครูใหญ่ การคัดเลือก การให้การศึกษาอบรมหรือการเตรียมครูใหญ่ โดยเฉพาะทางด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของการบริหาร
๒. ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมผู้นำ วิทยุณี คุณวุฒิและความเกรงใจของครูใหญ่ อันอาจเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการบริหารงานของครูใหญ่

๓. ผลจากการศึกษาพบว่า จะแสดงให้เห็นฐานนิยม (Mode) ของพฤติกรรมผู้นำ
วิทยุ คณวชิและความเกรงใจของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ในปัจจุบัน

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

๑. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษามีลักษณะดังนี้

๑.๑ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ในโรงเรียนนั้นๆ
มาแล้วอย่างน้อย ๑ ปีการศึกษา

๑.๒ คณะครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นครูสอนประจำการและครูจ้างสอน
ในโรงเรียนนั้นมาแล้วอย่างน้อย ๑ ปีการศึกษา

๑.๓ โรงเรียนประถมศึกษา เป็นโรงเรียนที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดเทศบาล ในเขตจังหวัดอ่างทอง เป็นโรงเรียน
ที่มีครูอย่างน้อย ๓ คน

๒. ระยะเวลา ข้อมูลที่ศึกษาค้างนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของ
กลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา ๒๕๖๖

๓. พฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ เป็นพฤติกรรมที่ครูใหญ่แสดงออกให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น
จึงถือว่า คำตอบของคณะครูที่ตอบแบบสอบถาม เป็นพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่ถูกต้อง

๔. ตัวแปรที่จะศึกษา

๔.๑ ตัวแปรอิสระ

- วิทยุ
- คณวชิ
- ความเกรงใจ

๔.๒ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมผู้นำ ประกอบด้วย

- พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ (Consideration)
- พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Initiating Structure)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

คำนิยามต่อไปนี้ใช้เฉพาะตามความหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

๑. พฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำกลุ่มเพื่อกำหนดกิจกรรมต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ความสามารถในการนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา รวมทั้งการบำรุงขวัญและกำลังใจของกลุ่มด้วย

๒. พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ (Consideration) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไว้วางใจ ความนับถือซึ่งกันและกัน และสัมพันธภาพอันอบอุ่นระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงาน

๓. พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Initiating Structure) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงานหรือสมาชิกในกลุ่ม ด้านความเข้าใจในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งวิธีการดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

๔. วัยวุฒิ หมายถึง อายุจริงนับตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบัน

๕. คุณวุฒิ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลได้รับมาจากการศึกษาเล่าเรียนจนได้รับประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรหรือใบรับรองจากสถานทางการศึกษา

๖. ความเกรงใจ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมหรือความรู้สึกของบุคคลที่ใช้เพื่อจะรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกองทัพอากาศ

๗. ครูใหญ่ หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ในโรงเรียน

๘. ครู หมายถึง ข้าราชการครู ทำหน้าที่สอนและรับผิดชอบต่อการสั่งสอนและอบรมนักเรียนโดยตรง หรือครูจ้างสอนในโรงเรียน

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมผู้นำ

มนุษย์ต้องมีความอยู่รวมกับบุคคลอื่นเป็นกลุ่มหรือองค์การ สโตกิล (Stogdill, ๑๙๕๕ : ๑๐ - ๑๓) ได้กล่าวถึงกลุ่มหรือองค์การในรูปของระบบว่า เมื่อบุคคลอยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีความรู้สึกร่วมกัน มีโครงสร้างที่เป็นนามธรรม กลุ่มเป็นระบบอันประกอบด้วยพฤติกรรม (Behavior) การปฏิบัติงาน (Performance) ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การคาดหวัง (Expectation) เป็นตัวนำเข้า (Inputs) มีโครงสร้างของกลุ่มเป็นตัวแปรประนีประนอม (Mediating Variables) เพื่อก่อให้เกิดผลผลิต (Outputs) ของกลุ่ม คือ ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ความสามารถในการผลิต (Productivity) ขวัญในการทำงาน (Morale) การประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียว (Integration)

เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ เพศ อายุ ความรู้ ความชำนาญ ความเฉลียวฉลาด ฯลฯ โดยเฉพาะมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ในกลุ่มจึงมักมีบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้นำของกลุ่ม เป็นผู้ที่หลายคนยอมรับนับถือ หรือมีอำนาจเหนือสมาชิกคนอื่นๆ การศึกษาคนภาวะเกี่ยวกับลักษณะผู้นำของบุคคลที่เป็นผู้บริหารแยกเป็น ๒ แนว การศึกษาแนวแรก เชื่อว่าความเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวของผู้นำแต่ละคน อันเป็นผลมาจากพันธุกรรมหรือพรสวรรค์ที่มีมาแต่กำเนิด การศึกษาแนวที่สอง เชื่อว่าความเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติที่สามารถจะปลูกฝังและเรียนรู้ได้จากการศึกษาอบรมและประสบการณ์ ปัจจุบันแนวโน้มทางการศึกษาเรื่องผู้นำเน้นความคิดตามแนวที่สอง (Moore, อ้างจาก Dheerakul, ๑๙๗๒ : ๑๓)

คัทเทล (Cattell อ้างจาก Fiedler, ๑๙๖๗ : ๔) ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ หมายถึงบุคคลที่ริเริ่มหรือส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มอย่างใดโดยตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งเป็นผู้ริเริ่มและช่วยให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทอมป์สัน (Thompson and Others, ๑๙๖๔ : ๑๐๒) มีความเห็นว่า ผู้นำ คือผู้ที่สามารถควบคุมให้คนอื่นรวมมือกันดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้

ฮัลปิน (Halpin, ๑๙๖๖ : ๑๓๓) กล่าวว่า ผู้นำ คือผู้ที่มีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๕ อย่างนี้ คือ

๑. ผู้นำ คือ บุคคลผู้หนึ่งที่มีบทบาทหรืออิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น
๒. ผู้นำ คือ บุคคลซึ่งมีบทบาทเหนือกว่าบุคคลอื่นๆ
๓. ผู้นำ คือ บุคคลซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุดในการทำงานให้หน่วยงานดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
๔. ผู้นำ คือ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้นำในหน่วยงาน หรือดำรงตำแหน่งหัวหน้า

จากความหมายของผู้นำต่างๆ เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้นำเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและบำรุงขวัญหรือกำลังใจของคนอื่นในกลุ่มจนเป็นที่ยอมรับนับถือ หลักในการพิจารณาว่าผู้นำ คือ ใคร มีดังนี้ คือ (ภิญโญ สาร, ๒๕๑๔ : ๒๒๔)

๑. ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลายคนที่มีความสามารถหรืออิทธิพลในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความนึกเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้ ผู้นำจึงมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นทั้งด้านการปฏิบัติงานและพฤติกรรมของผู้อื่น

๒. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอำนาจเหนือในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการสองทาง คือผู้นำมีอิทธิพลเหนือผู้ตามและในทำนองเดียวกัน บางคราวผู้ตามก็มีอิทธิพลเหนือผู้นำ ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำจึงเป็นผลรวมของทัศนคติของสมาชิกในกลุ่ม

๓. ผู้นำแตกต่างจากหัวหน้าหรือผู้บริหาร ผู้นำและผู้บริหารอาจจะเป็นคนๆ เดียวกันแต่ไม่จำเป็นเสมอไป หัวหน้าหรือผู้บริหารหลายคนมีหน้าที่โดยตำแหน่งแต่อาจไม่ใช่ผู้นำที่แท้จริง ผู้นำที่แท้จริงอาจเป็นคนอื่นไม่ใช่หัวหน้าหรือผู้บริหารได้ ทั้งๆที่เขาไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่ง ความนึกเห็นนี้แตกต่างจากความนึกเห็นของ เจนนิงส์ (Jennings, ๑๙๖๔ : ๓๔๔) ที่มองผู้นำในองค์การว่า ผู้นำเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการวางแผน กำหนดนโยบาย วินิจฉัยสั่งการในกิจการสำคัญๆ รับผิดชอบในองค์การ ติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกองค์การ ผู้นำเป็นผู้ที่รับผิดชอบระดับสูงสุดขององค์การ หรือในงานที่กำลังบริหารอยู่ ภิญโญ สาร และ เจนนิงส์ พิจารณาผู้นำคนละด้าน กล่าวคือ ภิญโญ สาร พิจารณาผู้นำที่อยู่ในกลุ่มคน

ในกลุ่มคนทุกกลุ่มที่มีการอยู่รวมกันในลักษณะกว้างๆ ส่วนเจเนนิงส์พิจารณาผู้นำในลักษณะของผู้นำในองค์การที่มีระบบ

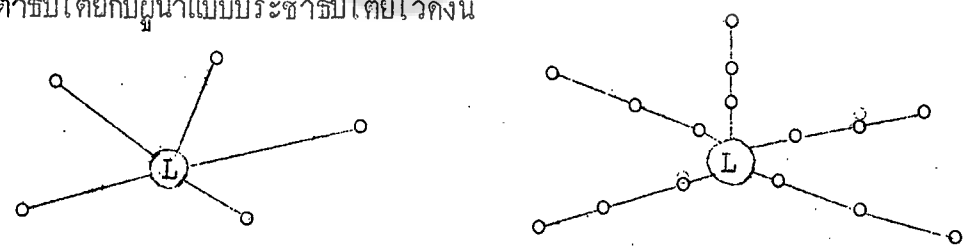
ผู้นำแต่ละคนจะมีแบบเป็นของตนเอง แบบของการเป็นผู้นำในกลุ่มต่างๆย่อมแตกต่างกันไป วิทยุ เศรษฐ (๒๕๑๔ : ๒๓๐) ได้สรุปแบบหรือลักษณะผู้นำตามแนวทัศนะของนีลสกีค (Knezevich) ไว้ ๓ แบบ คือ ผู้นำแบบเผด็จการ (The Autocratic Style) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (The Democratic Style) และผู้นำแบบเสรีนิยม (The Laissez-faire or Anarchic Style)

ฟลิปโป (Flippo, ๑๙๖๖ : ๒๓๐ - ๒๓๒) ได้แยกประเภทผู้นำออกเป็น ๒ แบบใหญ่ๆ คือ

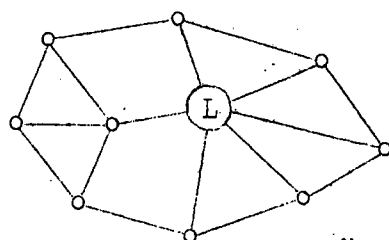
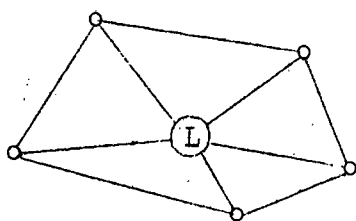
๑. ผู้นำประเภทเนติส (Negative Leadership) คือผู้นำที่ใช้แนวการบริหารไปในทางที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเกรงกลัว ผู้ปฏิบัติตามปฏิบัติด้วยความจำใจ ผู้นำอาศัยอำนาจหน้าที่เป็นเครื่องมือ ผู้นำประเภทนี้มีลักษณะเป็นเผด็จการหรืออิตาธิปไตยมากที่สุด

๒. ผู้นำประเภทปฏิฐาน (Positive Leadership) คือ ผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชารวมแสดงความคิดเห็น รวมทั้งมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นชอบในเหตุผลของการที่จะปฏิบัติงาน ผู้นำประเภทนี้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด

เกรซ และคณะ (Krech and Others, อ้างจาก รุณพล พูลภักธีร์วิน, ๒๕๑๕:๔) ได้เขียนรูปแบบขององค์การ เพื่ออธิบายและเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของผู้นำแบบอิตาธิปไตยกับผู้นำแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ ๑ โครงสร้างของลักษณะผู้นำแบบอิตาธิปไตย แสดงให้เห็นถึงการติดต่อสื่อสารหรือระบบการบริหารที่ถือเอาผู้นำเป็นศูนย์กลาง ผู้นำมีอำนาจในการตัดสินใจแต่ผู้เดียว ผู้ตามไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นใดๆทั้งสิ้น มีหน้าที่เพียงปฏิบัติตามเท่านั้น

ภาพประกอบ ๒ โครงสร้างของลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตย แสดงให้เห็นถึง การติดต่อสื่อสาร และระบบบริหารที่ถือเอาผู้นำและบุคลากรมีสิทธิแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ เป็นการบริหารแบบมีกระบวนการสองทาง

ฮัลปีน (Halpin) และ เฮมฟีล (Hemphill) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม ของหัวหน้างาน พบแบบพฤติกรรมของผู้นำที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ๒ แบบ คือ

๑. พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ (Consideration) เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึง ความสนใจ ความเอาใจใส่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยคำนึงถึงบุคคล เป็นใหญ่

๒. พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Initiating Structure)

เป็นพฤติกรรมที่แสดงความสนใจในผลงานมากกว่าที่จะสนใจในเรื่องส่วนตัวของบุคคลที่อยู่ใน องค์กร (Campbell and Others, ๑๙๖๒ : ๑๖๕ - ๑๖๖) ฮัลปีน ได้ศึกษา พฤติกรรมของครูทั้งครูใหญ่และครูสอนแล้วนำเอาพฤติกรรมของทั้งสองฝ่ายมาทดสอบเพื่อหา ความสัมพันธ์กับบรรยากาศของการทำงานในโรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนที่มีหัวหน้างาน เป็นผู้นำที่ดี สมาชิกในโรงเรียนทุกคนมีความสุขสบาย มีงานมาก มีผลงานดี ทุกฝ่าย มีความจริงใจต่อกัน มีความสามัคคี ส่วนโรงเรียนที่มีหัวหน้างานและสมาชิกในโรงเรียน ไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกันจะทำงานตามสบาย ไม่ยุ่งเกี่ยวกับงาน มีผลงานไม่มาก โรงเรียน ที่มีหัวหน้างานทำงานเพียงผู้เดียวช่วยในการทำงานของสมาชิกในหน่วยงานต่ำ หัวหน้างาน และสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กัน ผลงานไม่ดี (Halpin, ๑๙๖๒ : ๑๓๓) ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าและพฤติกรรมของสมาชิกในหน่วยงานย่อมมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมซึ่งกันและกัน

ฮาราลิค (Haralick , ๑๙๖๔ : ๕๒) ทำการวิจัยกับครูโรงเรียนประถมศึกษา ๕๒ โรงเรียน พบว่า การที่ครูใหญ่ใช้วิธีการชักจูงให้ครูทำงานโดยปราศจากการบังคับขู่เข็ญ ทำให้ครูมีความพอใจในการทำงานมากกว่าพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยที่ครูใหญ่แสดงออก นอกซ์ (Knox , ๑๙๖๔ : ๕๑๓๕) ทำการวิจัยครูใหญ่ ๑๘๗ คน และครู ๔๐๔ คน พบว่าครูใหญ่มีความเห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดในภาวะผู้นำของครูใหญ่ คือ การเป็นผู้นำในด้านการสอน คณะครูครึ่งหนึ่งมีความเห็นว่าครูใหญ่ควรมีความสามารถอย่างเพียงพอ ในการจัดให้ครูสังเกตการสอน และการทำงานของครูอื่นๆ ผลการวิจัยของนอกซ์แสดงให้เห็นว่าครูสนใจเรื่องการเรียนรู้การสอนเป็นสำคัญ

X พาร์ติน (Partin , ๑๙๖๔ : ๑๓๓๓-A) วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ โดยใช้แบบสอบถาม LBDQ (Leader Behavior Description Questionnaire)

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่ช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จด้วยดี คือ

๑. ครูใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำในด้านการริเริ่ม เปลี่ยนแปลงและนำเอาวิธีการใหม่ๆ มาใช้
๒. ครูใหญ่มีพฤติกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและนักเรียนเจริญก้าวหน้า
๓. ครูใหญ่เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดกิจกรรม และตัดสินใจ

✓ ส่วนไบเลย์ (Bailey , ๑๙๖๗ : ๖๔ - ๗๑) ทำการวิจัย พบว่าคณะครูสนับสนุนการตัดสินใจของครูใหญ่ที่ใจคุดลยพินิจ (Considerate Principal) และพอใจเมื่อครูใหญ่ได้ตัดสินใจแล้ว เพราะยอมรับอำนาจตามหน้าที่ของครูใหญ่ เพื่อรักษาสวัสดิภาพของหน่วยงาน และมีความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับการตัดสินใจของครูใหญ่

การวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมและขวัญ กำลังใจของครู ในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ แลมเบิร์ต (Lambert , ๑๙๖๔ : ๒๔๔๔-A) ศึกษาครูใหญ่จำนวน ๒๑ คน คณะครู ๕๑๒ คน พบว่าพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่กับขวัญ กำลังใจในการทำงานของคณะครูมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับสูงมาก แต่สภาวะทางสังคม เชื้อชาติ เพศ ประสบการณ์ในการทำงานและอายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและขวัญ กำลังใจของครู คุก (Cook, ๑๙๗๐ : ๔๐๖๓-A) วิจัยกับครูใหญ่ ๒๕ คน และคณะครูในโรงเรียนอีกโรงเรียนละ ๔ คน พบว่าครูใหญ่ที่มีลักษณะผู้นำด้านสัมพันธภาพที่ดีจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของครูในระดับสูง

ครูมีความพอใจต่องานสอน คณะครูจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถเมื่อครูใหญ่ใช้ดุลยพินิจในการมอบหมายหน้าที่การงานให้แก่ครูอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงเวลาสอน อัตราเงินเดือนและสถานภาพของครู ทั้งพิจารณาได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยขวัญของครูมีระดับสูงสัมพันธ์กับความเข้าใจในพฤติกรรมผู้นำค่านิยมทัศนคติสัมพันธ์และค่านิยมสัมพันธภาพของครูใหญ่

✓ เบอร์เกธ (Bergeth, ๑๙๗๐ : ๒๒๕๓ - A) วิจัยกับครู ๕๕ คน ปรากฏว่าความพอใจในงานสอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำค่านิยมสัมพันธภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่มีความสัมพันธ์กับครูใหญ่เป็นอย่างดีจะมีความพอใจในงานสอนมาก แต่ผลการวิจัยของเวลส์ (Wales, ๑๙๗๑ : ๒๓๘๕ - A) ที่ศึกษาเกี่ยวกับครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า พฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ไม่มีผลต่อระดับขวัญของครูแต่อย่างใด เพราะระดับขวัญของครูขึ้นๆลงๆไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกันทั้งนี้ยอมรับแล้วแต่ผู้ที่จะทำการศึกษาคงจะเน้นหนักทางด้านใด และยอมรับขึ้นอยู่กับสถานภาพ (Status) ของผู้นำและผู้ตาม โจนส์ ✓ และคณะวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีในการสร้างความพึงพอใจระหว่างผู้นำและผูรรวมงานในระดับชั้นที่แตกต่างกัน พบว่า ความแตกต่างในสถานภาพ (Status) ของผู้นำและผูรรวมงานในระดับที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพต่างกันไปด้วย ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสนใจการบริหารงานของผู้บังคับบัญชาโดยตรงมากกว่าผู้บริหารชั้นสูงกว่าหรือชั้นสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารจึงไม่ควรปล่อยให้ผูรรวมงานเป็นผู้ตามเสมอไป ควรเปิดโอกาสให้ผูรรวมงานมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารงานมากขึ้น ผูรรวมงานที่อยู่ในตำแหน่งตำหน่งผู้นำของตนโดยยึดถือความรู้สึกของตนเป็นเกณฑ์ การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำมักเป็นไปในลักษณะที่ผู้นำต้องเป็นผู้ริเริ่มก่อน ผู้นำส่วนมากเห็นว่าการให้ความรักและความเห็นใจผูรรวมงานเป็นสิ่งสำคัญมากเพื่อทำให้ผูรรวมงานรักใคร่ นับถือและสนับสนุนตน ในการนี้ผู้นำจะต้องแสดงให้ผูรรวมงานเห็นว่าตนเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความสามารถทั้งในด้านการตัดสินใจและบทบาทในการบริหารงานต่างๆ (Jones and Others, ๑๙๖๓ : ๒ - ๓)

บรรเทา กิตติศักดิ์ (๒๕๑๐ : ๗๐) วิจัยกับครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาของไทย พบว่า ครูใหญ่ส่วนมากจะวินิจฉัยสั่งการ (Decision-Making) โดยวิธีการประชุมครู ครูใหญ่ที่มีวุฒิสูงจะมีการประชุมครูแจ้งขอราชการและมีการวางแผนงานมากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำ

ครูใหญ่ส่วนมากต้องการการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา การบริหารค่านิยมคุณลักษณะ มากกว่าวิชาอื่นๆ รัตนา ทองสมบูรณ์ (๒๕๑๕ : ๓๒) ศึกษาเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ โดยใช้แบบสอบถาม LBDQ พบว่า พฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

วีจิตร ชีระกุล (Dheerakul, ๑๙๙๒ : ๓๑) ศึกษาวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมผู้นำกับอายุ เพศ ประสบการณ์และคุณวุฒิของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า

๑. ครูใหญ่ชายมีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพดีกว่าครูใหญ่หญิง ครูใหญ่หญิงมีพฤติกรรม ผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธดีกว่าครูใหญ่ชาย

๒. ครูใหญ่ที่ได้รับการศึกษาสูง หรือมีวุฒิปริญญาโท มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่า ครูใหญ่ที่มีการศึกษาน้อยกว่า

๓. ครูใหญ่ที่เลือกเรียนวิชาเอกและวิชาโทด้านวิชาการศึกษา อักษรศาสตร์และวิชา กฎหมายในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มจะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่เรียนในสาขาวิชาอื่น ครูใหญ่ที่เรียนสูงกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาการบริหารและการนิเทศการศึกษา จะเป็นผู้นำที่มี ประสิทธิภาพในการทำงานดีกว่าครูใหญ่ที่มีไม่มีการศึกษาต่อในสาขานี้

๔. ประสบการณ์ในการบริหารมีผลต่อพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่เช่นเดียวกัน ครูใหญ่ ที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๑ - ๕ ปี มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มี ประสบการณ์มากกว่านั้น

๕. ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ด้านนิเทศการศึกษา การบริหารการศึกษาและมัธยมศึกษา มีแนวโน้มเป็นผู้นำที่ดีกว่าผู้ที่ไม่เคยผ่านประสบการณ์เหล่านี้

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เพศ วัยวุฒิ คุณวุฒิและประสบการณ์ทางการบริหาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก

ความเกรงใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๐๓ : ๑๕๘) ให้ความหมายของ "เกรงใจ" ไว้ว่า "ไม่อยากจะรู้สึกลำบาก" วิรุพฺพ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (๒๕๑๓ : ๑ - ๒๓) ได้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนไทยด้านความเกรงใจกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย จำนวน ๑๕๒ คน พบว่า ความเกรงใจเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งที่เก็บกดและความคุม
ความประพฤติทางสังคม ให้อยู่ในกรอบหรือขอบเขตของความเหมาะสมตามที่สังคมยอมรับ
ฉะนั้นความเกรงใจในฐานะที่เป็นค่านิยมจึงทำหน้าที่ซูเปอร์ อีโก (Super ego) ที่ยับยั้ง
มิให้บุคคลกระทำความผิดพลัดไปจากค่านิยมอันดีงาม ลักษณะอีกอย่างหนึ่งของความเกรงใจ
คือเป็นกลวิธาน (Defense Mechanisms) โดยการรักษาน้ำหน้าของตนและรักษาน้ำ
หน้าของผู้อื่นเคารพรักใคร่ บางครั้งเป็นการหาสาเหตุเพื่อแก้ตัว (Rationalization)
โดยอาศัยการอ้างว่า "เกรงใจ" ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาบุคลิกภาพแบบเก็บตัวของคนไทย
ที่ไม่นิยมให้เด็กแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมา รวมทั้งความเกรงกลัวผู้ใหญ่อันเป็นลักษณะ
สำคัญของสังคมไมตรีสัมพันธ์ (Affiliation Society) ทำให้บุคลิกภาพแบบเก็บตัว
เป็นกระแสนิยมในสังคมไทยว่าเป็นลักษณะของคนดี

จากผลการวิจัยครั้งนี้ วิจัยพบและพบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเกรงใจ
มาวิเคราะห์ตามโครงข่ายบุคคลสัมพันธ์ เพื่อหาองค์ประกอบของความเกรงใจ พบว่า
องค์ประกอบของความเกรงใจมีดังนี้ คือ

๑. องค์ประกอบทางอาวเอค บุคคลในกลุ่มตัวอย่างคนไทยเชื่อว่าความเกรงใจ
เป็นสมบัติของผู้เจริญ เป็นประเพณีของคนไทยที่มักจะไม่มีใครเปิดโอกาสให้เด็กโต้แย้งผู้ใหญ่
เพราะถือว่าการโต้แย้งเป็นการลบหลู่หรือไม่เคารพนักถึงกัน รวมทั้งต้องมีความเกรงใจ
ต่อผู้มีบุญคุณหรือผู้ที่ทำความดีกับเรา

๒. องค์ประกอบทางพฤติกรรม ความเกรงใจเป็นอุปนิสัยของคนไทยอย่างหนึ่ง
ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรม

๓. องค์ประกอบทางความรู้ ความเกรงใจเกิดขึ้นเพราะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
และประสบการณ์มากกว่า

๔. องค์ประกอบทางเจตนาธรรม เกรงใจเพราะไม่อยากจะรบกวนผู้อื่น กลัวทำผิด
กาลเทศะ กลัวขัดกับประเพณีนิยม กลัวข้ามหน้าข้ามตา กลัวผิดระเบียบกฎเกณฑ์หรือคำสั่ง

๕. องค์ประกอบทางคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น เกรงใจเพราะกลัวจะถูกกล่าวหา
ว่าใจจึงไม่กล้าถามสิ่งที่ยสงสัย เกรงใจไม่กล้าทำทั้งๆที่เขาทำผิดเพราะกลัวเขาจะเสียหน้า

๖. องค์ประกอบทางบุพพาสัมพันธ์ เกรงใจเพราะเป็นผู้มีอำนาจ มีอิทธิพลมากกว่า

หรือเป็นเพราะมีอาวุโสกว่า มีฐานะ มีตระกูล มีความรู้หรือมีความสามารถมากกว่า

ปราชญ์ฉบับ กัมเหนตร (๒๕๑๕ : ๑๓๓ - ๑๔๕) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจและการปรับตัวของนักเรียนระดับชั้น ม.ศ.๓ จำนวน ๒๐๐ คน พบว่า พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น พฤติกรรมแก้ปัญหาคือคนอื่น และพฤติกรรมแก้ปัญหาคือตนเองสัมพันธ์ตรงข้ามกับความเกรงใจและการปรับตัว ส่วนพฤติกรรมตำหนิตนเอง พฤติกรรมยกโทษให้หรือให้อภัยสัมพันธ์โดยตรงกับความเกรงใจและการปรับตัว การวิจัยของวิราพร เทพวิระพงศ์ (๒๕๑๔ : ๑๓๐ - ๑๔๑) ได้ศึกษาเรื่องความเกรงใจกับพฤติกรรมแก้ปัญหากลุ่ม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกับนิสิตชั้นปีที่ ๓ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน ๕๓๒ คน พบว่านิสิตที่มีความเกรงใจสูงจะแสดงความเห็นคล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่น (Conformity) มีความตึงเครียด มีความตื่นเต้นประหม่า ไม่กล้าแสดงออก มีอารมณ์เย็น มีการเก็บกดทางอารมณ์และมีความนิยมไมตรีสัมพันธ์สูงมากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจต่ำ ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจต่ำจะแสดงความเห็นคล้อยตามอารมณ์เครียด แสดงความเป็นศัตรู แสดงความไม่เห็นด้วยในข้อเสนอแนะ กล้าให้ข้อคิดเห็นต่อผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเข้าใจ มีความหนักแน่นในน้ำเสียง มีความตื่นตัวในขณะทำงาน กล้าแสดงออกมากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจสูง

* ประสิทธิ์ บัวคิด (๒๕๑๔ : ๓๓ - ๓๖, ๔๐ - ๕๐) วิจัยนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ จำนวน ๔๑๖ คน แยกกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กไทยในต่างจังหวัด เด็กไทยในกรุงเทพมหานคร และเด็กนานาชาติ ปรากฏว่า เด็กไทยทั้งสองกลุ่มมีความเกรงใจมากกว่านักเรียนนานาชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ นักเรียนนานาชาติมีความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่านักเรียนไทยทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยสนับสนุนทฤษฎีสังคมประกิจ (Socialization) ของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ ที่กล่าวว่าสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Achievement Society) เปิดโอกาสให้เด็กรู้สึกเป็นอิสระ มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนมากกว่าเด็กในสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ (Affiliation Society) ลักษณะดังกล่าวนี้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, ๒๕๑๖ : ๘ - ๙)

จุมพล พูลทรัพย์วิน (๒๕๑๕ : ๓๒ - ๓๕) ทำการศึกษาเรื่องมโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจและลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นผู้นำและที่เป็นผู้ตาม

ชั้น ม.ศ. ๓ จำนวน ๑๔๔ คน ผลการวิจัยพบว่าผู้นำทั้งหมดมีความเกรงใจแตกต่างกับผู้นำทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของจันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ (๒๕๑๖ : ๑๓๔ - ๑๓๕) ที่วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้นำ กับความเกรงใจและโลกทัศน์แบบควบคุมจากภายนอก - ภายใน ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑๒๔ คน ปรากฏว่าบุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงมีความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะผู้นำต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตำแหน่งหน้าที่ของครูกับลักษณะความเป็นผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัด

สมมติฐานในการศึกษา

๑. เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ จากผลการวิจัยของวิจิตร ชีระกุล ที่ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านอยู่ในระดับปานกลางและมีพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพดีกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ การศึกษารุ่นนี้จึงสรุปเป็นสมมติฐานสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

- ๑.๑ ครูใหญ่กลุ่มตัวอย่างน่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านสูง
- ๑.๒ ครูใหญ่น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพเหนือกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ วิทยุณี และความเกรงใจ

จากผลการวิจัยของ วิจิตร ชีระกุล ที่ศึกษาพฤติกรรมผู้นำดังกล่าวแล้ว พบว่าครูใหญ่ที่มีวิทยุณีแตกต่างกันมีพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของจันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้นำกับความเกรงใจและโลกทัศน์แบบควบคุมจากภายนอก-ภายใน พบว่า บุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงจะมีความเกรงใจสูง ผลการวิจัยของจุฬพล กุลภัทรชิวิน ที่ศึกษาเรื่องมีโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจและลักษณะผู้นำ พบว่า ผู้นำและผู้ตามมีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการศึกษารุ่นนี้จึงสรุปเป็นสมมติฐานสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

- ๒.๑ พฤติกรรมผู้นำ น่าจะมีความสัมพันธ์กับวิทยุณี
- ๒.๒ พฤติกรรมผู้นำ น่าจะมีความสัมพันธ์กับความเกรงใจ
- ๒.๓ พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพ น่าจะมีความสัมพันธ์กับวิทยุณี

๒.๔ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ น่าจะมีความสัมพันธ์กับความเกรงใจ

๒.๕ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ น่าจะมีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์

๒.๖ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ น่าจะมีความสัมพันธ์กับความเกรงใจ

๓. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์
และความเกรงใจต่างกัน จากผลการวิจัยของ วิจิตร ชีระกุล จันทรเพ็ญ เจริญผลารักษ์

รวมผลผู้ผลิตรายอื่น ทั้งกล่าวแล้วในข้อ ๒ และผลการวิจัยของวิจิตร ชีระกุล ที่พบว่า ครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์ยิ่งกว่าครูใหญ่ที่ไม่มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าเขียนจึงสรุปเป็นสมมติฐานสำหรับการวิจัย ไว้ดังนี้

๓.๑ ครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์ยิ่งกว่า น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์ต่ำกว่า

๓.๒ ครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิยิ่งกว่า น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่า

๓.๓ ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน ๑๒๕ คน คณะครูจำนวน ๔๔๔ คน ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ๒ โรง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑๒๑ โรง สังกัดเทศบาล ๒ โรง ในจังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา ๒๕๑๖.

เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

๑. โรงเรียน เนื่องจากพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่วัดได้โดยคณะครูในโรงเรียน เป็นผู้ให้เกณฑะคะแนน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนจึงคำนึงถึงขนาดของโรงเรียนโดยยึดหลักเกณฑ์ให้เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนครูไม่ต่ำกว่า ๓ คน

๒. ครูใหญ่ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

๒.๑ เป็นครูใหญ่ในโรงเรียนที่คัดเลือกตามข้อ ๑ เป็นผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่ในโรงเรียนนั้นมาแล้ว ๑ ปีการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกให้บุคคลอื่นเห็น

๒.๒ เป็นครูใหญ่ที่ปัจจุบันกำลังดำรงตำแหน่งครูใหญ่เท่านั้น

๓. ครู มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

๓.๑ เป็นครูในโรงเรียนที่เลือกตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ทำหน้าที่ครูประจำหรือครูจ้างสอนในโรงเรียนนั้นๆ อย่างน้อย ๑ ปีการศึกษา

๓.๒ เป็นครูประจำการหรือครูจ้างสอนที่ปัจจุบันกำลังทำการสอนในโรงเรียนนั้นๆ

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

๑. ตรวจสอบสมมติของโรงเรียน ครูใหญ่และครูจากทะเบียนจัดชั้นและเอกสารอื่นๆ ที่ส่วนการศึกษาจังหวัดอ่างทองกับที่ทำการศึกษานิเทศจังหวัดอ่างทอง เพื่อคัดเลือกโรงเรียนและครูใหญ่ให้อยู่ในเกณฑ์ที่จะศึกษา

๒. สำหรับโรงเรียนที่มีครู ๓ ถึง ๖ คน เลือกครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน เมื่อมีคุณสมบัติตามข้อ ๓ ของเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

๓. สำหรับโรงเรียนที่มีครูมากกว่า ๖ คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่ม (Random Sampling) แบบจับสลากจากรายชื่อครูในทะเบียนจัดชั้น ไว้เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ ๕ คน

ตารางแสดงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับครูในกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง ๑ แสดงถึงกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศและวัยวุฒิ

เพศ	อายุ/ปี	๒๖ - ๓๖	๓๗ - ๔๗	๔๘ - ๕๘	รวม	ร้อยละ
ชาย		๒๑	๔๒	๖๐	๑๒๓	๕๘.๕๐
หญิง		-	๒	-	๒	๑.๖๐
รวม		๒๑	๔๔	๖๐	๑๒๕	๑๐๐.๐๐
ร้อยละ		๑๖.๘๐	๓๕.๒๐	๔๘.๐๐	๑๐๐	

ตาราง ๒ แสดงถึงกลุ่มตัวอย่างแยกตามวุฒิ

ระดับวุฒิ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๒๔.๘๐
วุฒิ ป.กศ. หรือ ป.ป.	๓๖	๒๘.๘๐
วุฒิ ป.กศ.สูง หรือ ป.ม.และสูงกว่า	๕๘	๔๖.๕๐
รวม	๑๒๕	๑๐๐.๐๐

ตาราง ๓ แสดงถึงสภาพการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

สภาพการศึกษา	จำนวน/คน	ร้อยละ
เรียนด้วยตนเอง	๑๐๒	๘๑.๖๐
เรียนผ่านสถาบันฝึกหัดครูระดับ ป.กศ.	๑๕	๑๒.๐๐
เรียนผ่านสถาบันฝึกหัดครูระดับ ป.กศ.สูง และสูงกว่า	๘	๖.๔๐

ตาราง ๔ แสดงถึงจำนวนครูในโรงเรียน

จำนวนครูในโรงเรียน/คน	จำนวน/โรง	ร้อยละ
๓ - ๖	๕๓	๔๕.๖๐
๖ - ๑๐	๒๖	๒๐.๘๐
๑๑ - ๑๕	๒๕	๒๐.๐๐
๑๕ +	๑๓	๑๓.๖๐

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๑. เครื่องมือวัดพฤติกรรมผู้นำ

ผู้เขียนนำแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำที่ชื่อ LBDQ (Leader Behavior Description Questionnaire) ของ The Ohio State Leadership Studies. (Hemphill and Halpin, ๑๙๕๕ : ๘๘) แปลโดย วิจิตร ชีระกุล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ Role Differential Scale มี ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ ตัวอย่าง เช่น

(๐) ครูใหญ่เคยช่วยเหลือในเรื่องธุระส่วนตัวของคณะครู ก ข ค ง

วิธีดำเนินการ ให้ครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาว่าครูใหญ่มีพฤติกรรมตามแบบสอบถามมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาได้แล้วให้วงกลมรอบอักษร ก หรือ ข หรือ ค หรือ ง จากตัวอย่าง (๑) ถ้าครูมีความเห็นว่า ครูใหญ่มีพฤติกรรมตาม (๑) เสมอๆ ให้วงกลมรอบอักษร ก บ่อยครั้ง วงกลมรอบ ข นานๆ ครั้ง วงกลมรอบ ค ถ้าน้อยมากหรือไม่เคยปฏิบัติ วงกลมรอบ ง

เกณฑ์การให้คะแนน คะแนนวัดพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่แต่ละโรงเรียนได้จากคะแนนเฉลี่ยของคะแนนที่ครูได้บังคับบัญชาของครูใหญ่คนนั้นๆพิจารณาให้ โดยแยกคะแนนเป็นสองส่วน คือ คะแนนสำหรับพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ (Consideration) ได้จากคะแนนข้อ ๑, ๓, ๖, ๘, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๒๐, ๒๑, ๒๓, ๒๖, ๒๘, ๓๑, ๓๔, และ ๓๘ คะแนนสำหรับพฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ (Initiating Structure) ได้จากคะแนนข้อ ๒, ๔, ๗, ๙, ๑๑, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๒๒, ๒๔, ๒๗, ๒๙, ๓๒, ๓๕, และ ๓๙

การให้คะแนนสำหรับการตอบ เมื่อตอบข้อ ก ให้ ๔ คะแนน ตอบข้อ ข ค ง ให้ ๓, ๒, ๑ คะแนนตามลำดับ ทั้งนี้ยกเว้นข้อ ๘, ๑๒, ๑๔, ๒๐ ซึ่งจะให้คะแนนกลับกัน กล่าวคือจะให้ ๑, ๒, ๓, ๔ คะแนน เมื่อตอบข้อ ก ข ค ง ตามลำดับ รวมคะแนนของพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพกับคะแนนรวมของพฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธแยกออกเป็นแต่ละส่วน แล้วเอาคะแนนรวมแต่ละส่วนมารวมกันเป็นพฤติกรรมผู้นำรวม

การทดลองใช้แบบทดสอบและความเชื่อมั่นของข้อทดสอบ

แบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ (Consideration) มีระดับความเชื่อมั่น .๘๓ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ (Initiating Structure) มีระดับความเชื่อมั่น .๘๑ (Halpin, ๑๙๖๖ : ๘๘) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนทำการทดลองสอบกับครูในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๕ คน เพื่อหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม และหาความเชื่อมั่นของข้อทดสอบดังนี้

การหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยตรวจให้คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ รวมคะแนนทั้งหมดของแต่ละคนจัดเรียงลำดับคะแนนรวมจากสูงลงไปต่ำ แล้วคำนวณเอา ๒๗ % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) ของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วใช้ t-test (Edwards, ๑๙๖๔ : ๑๐๔) ทดสอบความแตกต่างระหว่างข้อทดสอบ. ค่าที่ได้แสดงถึงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่าแบบสอบถาม LBDD ข้อ ๕ มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ ส่วนข้ออื่นมีค่าอำนาจจำแนกสูง จึงพิจารณาข้อความในแบบสอบถามข้อ ๕ ใหม่ เพื่อปรับปรุงเป็นแบบสอบถามใช้ในการศึกษาครั้งนี้ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) ใช้สูตรของ Spearman Brown หาค่าความเชื่อมั่นระหว่างข้อคู่ - ข้อคี่ .๘๘๔ ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบครึ่งฉบับ จึงใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{2 r_{\frac{1}{2}} \frac{I}{II}}{1 + r_{\frac{1}{2}} \frac{I}{II}} \quad (\text{Garrett, ๑๙๖๔ : ๓๓๔})$$

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำทั้งฉบับเท่ากับ .๙๓๔

✓ ๒. เครื่องมือวัดความเกรงใจ

เครื่องมือวัดความเกรงใจเป็นแบบสอบถามที่ วิรุทธ วิเชียรโชติ และคณะ เป็นผู้สร้าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ Role Differential Scale โดยกำหนดสถานการณ์ของบทบาทสัมพันธ์และพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ให้ผู้รับการทดสอบพิจารณาวาเมื่ออยู่ในสถานการณ์ของบทบาทสัมพันธ์ที่กำหนดให้นั้นๆจะมีความรู้สึกเกรงใจหรือไม่เกรงใจมากน้อยเพียงใดที่จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น ๕ บทบาท มีจำนวน ๔๕ ข้อ ตัวอย่าง เช่น

"ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับอาจารย์ที่สนิทสนมและเป็นกันเอง"

(พฤติกรรม) (๐) แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งด้วย

กระทำ ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓ ไม่กระทำ

วิธีการในการ ให้ครูใหญ่กลุ่มตัวอย่างอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าในชีวิตประจำวันมีเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้น ครูใหญ่จะมีความรู้สึกเกรงใจที่จะกระทำหรือไม่เพียงใด เมื่อพิจารณาแล้วจึงตอบ โดยเขียนวงกลมล้อมรอบตัวเลขทางขวามือแสดงว่ามีความเกรงใจไม่กระทำ ถ้าตอบโดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขทางซ้ายมือแสดงว่าไม่มีความเกรงใจและกล้าที่จะกระทำ (ภูคำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม และตัวแบบสอบถามในภาคผนวก)

เกณฑ์การให้คะแนน การตรวจให้คะแนนคำตอบจะถือเอาความรู้สึกละเอียดที่แสดงออกเป็นเกณฑ์ ถ้าคำตอบใดตอบแบบสอบถามพฤติกรรมแสดงความเกรงใจมากจะให้คะแนน ๙, ๖, ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ คะแนน ตามลำดับของความเกรงใจมากที่สุดจนถึงความเกรงใจน้อยที่สุด

การทดลองใช้และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบสอบถามวัดความเกรงใจนี้ ประสิทธิ์ บัวคลี (๒๕๑๔ : ๓๓ - ๓๔) ได้ศึกษาโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเขียนเรื่องประทับใจเกี่ยวกับความเกรงใจคนละ ๑ เรื่อง แล้วแยกประเภทเรื่องที่นักเรียนเขียนตามโครงหุ่นของวีรยุทธ วิเชียรโชติ เพื่อเลือกลักษณะความเกรงใจตามบทบาทสัมพันธ์ไว้เป็นแบบสอบถาม โดยใช้ข้อความแทนพฤติกรรมรวม ๑๐ บทบาท แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองสอบเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและเลือกข้อทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ ๔๕ ข้อ มีความเชื่อมั่น .๘๖๑ ในการศึกษาคนควาครั้งนี้เขียนไม่ได้ทำการทดลองสอบเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของข้อทดสอบ เพราะกลุ่มตัวอย่างที่เขียนทำการศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างของประสิทธิ์ บัวคลี ใกล้เคียงกันทั้งในด้านภาษา วัฒนธรรมและความเป็นอยู่

๓. เครื่องมือสอบถามวัยวุฒิและคุณวุฒิ

เครื่องมือสอบถามวัยวุฒิและคุณวุฒิเป็นแบบสอบถามแบบเติมคำหรือข้อความที่ผู้เขียนสร้างขึ้น โดยให้ครูใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ แบบสอบถามฉบับนี้ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ผู้เขียนจึงมิได้ทำการทดลองสอบก่อนนำไปทดลองสอบจริง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดพฤติกรรมผู้นำ

๑. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิธี

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (\text{Edwards, ๑๙๖๔ : ๑๐๔.})$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - test

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

n_1, n_2 แทนจำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

๒. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) แบบข้อคู่-ข้อคี่

$$\text{สูตร } r_{\frac{1}{2}} \frac{I}{II} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{\{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2\} \{N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2\}}} \quad (\text{Garrett, ๑๙๖๔ : ๑๔๓})$$

เมื่อ $r_{\frac{1}{2}} \frac{I}{II}$ แทนความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับ

$\Sigma X, \Sigma Y$ แทนผลรวมของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ

$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$ แทนผลรวมของกำลังสองของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ

ΣXY แทนผลรวมของผลคูณของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตร

สูตร

$$r_{tt} = \frac{2 r_{\frac{1}{2}} \frac{I}{II}}{1 + r_{\frac{1}{2}} \frac{I}{II}} \quad (\text{Garrett, ๑๙๖๙ : ๓๓๙})$$

เมื่อ $r_{\frac{1}{2}} \frac{I}{II}$ แทนความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับ r_{tt} แทนความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. รวบรวมข้อมูล ตรวจให้คะแนนและรวมคะแนนของแบบสอบถามแต่ละตอนของแต่ละฉบับ

๒. หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนรวมแต่ละตอน และของคะแนนรวมทั้งหมด

สูตร $\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$ (Edwards, ๑๙๖๔ : ๔๐)

เมื่อ $\bar{X}$ แทนคะแนนเฉลี่ย $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๓. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สูตร $S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$ (Ferguson, ๑๙๖๖ : ๖๗)

เมื่อ S แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด $\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๔. หาค่าความแปรปรวน (Variance) ได้โดยการยกกำลังสองของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อให้ S^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

๕. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรต่อไปนี้

๕.๑ พฤติกรรมผู้นำ - วิทยุ

๕.๒ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ - วิทยุ

๕.๓ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ - วิทยุ

๕.๔ พฤติกรรมผู้นำ - ความเกรงใจ

๕.๕ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ - ความเกรงใจ

๕.๖ พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ - ความเกรงใจ

$$\text{สูตร } r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

(McNemar, ๑๙๕๕ : ๑๑๔)

เมื่อ r แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum XY$ แทนผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับ Y

$\sum X, \sum Y$ แทนผลรวมของคะแนน X และ Y ตามลำดับ

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทนผลรวมของกำลังสองของคะแนน X และ Y ตามลำดับ

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๖. ใช้ t - test เพื่อทดสอบหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ในแต่ละตัวแปรดังนี้

๖.๑ พฤติกรรมผู้นำระหว่าง

- ครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกับวิทยุปานกลาง

- ครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกับวิทยุต่ำ

- ครูใหญ่ที่มีวิทยุปานกลางกับวิทยุต่ำ

- ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ.สูงและสูงกว่า กับครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ.
- ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ.สูงและสูงกว่า กับครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.
- ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. กับครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.
- ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง กับครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ

การหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มใช้ สูตร

$$= \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

(Edwards, ๑๙๖๘ : ๑๐๔)

เมื่อ	t	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน	t - test
$\bar{X}_1, \bar{X}_2,$		แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ	
n_1, n_2		แทนจำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ	
S_1^2, S_2^2		แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกและเป็นที่เข้าใจตรงกันจึงขอกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ ดังนี้

N	แทน จำนวนคนในกลุ่ม
X	แทน คะแนนดิบ
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
ΣX^2	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
n_1, n_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
อ.๑	แทน คนในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๒๒ - ๓๖ ปี
อ.๒	แทน คนในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๓๗ - ๔๙ ปี
อ.๓	แทน คนในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๕๐ - ๕๕ ปี
ว.๑	แทน คนในกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. หรือเทียบเท่า
ว.๒	แทน คนในกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า
ว.๓	แทน คนในกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิสสูงกว่า ป.กศ.
พฤติกรรมผู้นำ	แทน พฤติกรรมผู้นำรวมทั้งด้านสัมพันธภาพและด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ
สัมพันธภาพ	แทน พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพ
สัมฤทธิ์สัมพันธ	แทน พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ

ตาราง ๕ คาสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำ

	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S
พฤติกรรมผู้นำ	๑๒๕	๑๒๐๑๕	๑๑๓๓๓๓๑	๙๖.๑๕๒๐	๑๓๘.๖๖๕๔	๑๓.๓๕๕๑
สัมพันธภาพ	๑๒๕	๖๒๐๑	๓๒๔๓๕๕	๕๕.๖๘๘๐	๑๓๐.๖๓๕๓	๑๑.๖๓๕๓
สัมฤทธิ์สัมพันธ	๑๒๕	๕๘๑๘	๓๑๑๕๘๐	๔๖.๕๔๔๐	๓๓๖.๖๒๘๑	๑๘.๓๕๑๕

คาสถิติที่ได้ แสดงให้เห็นว่าค่าความแปรปรวนและความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าสูง แสดงถึงกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนกระจายกันมาก เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลนี้มีค่าอำนาจจำแนกสูง

ตาราง ๖ แสดงข้อมูลเกี่ยวกับครูใหญ่เป็นรายบุคคล

คนที่	วิทยุ	คุณวุฒิ	คะแนน			
			พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ	เกรงใจ
๑	ป.๒	ว.๒	๑๐๕	๕๔	๕๑	๒๐๘
๒	ป.๓	ว.๒	๙๑	๕๓	๕๔	๑๖๔
๓	ป.๒	ว.๑	๑๑๑	๕๘	๕๓	๒๐๓
๔	ป.๒	ว.๓	๑๐๘	๕๓	๕๑	๒๐๐
๕	ป.๒	ว.๓	๑๐๐	๕๒	๕๔	๑๙๒
๖	ป.๓	ว.๒	๑๐๒	๕๓	๕๔	๒๐๓
๗	ป.๒	ว.๓	๑๑๐	๕๕	๕๕	๒๐๑
๘	ป.๓	ว.๒	๑๐๐	๕๓	๕๓	๑๑๕
๙	ป.๓	ว.๑	๑๐๔	๕๕	๕๔	๒๖๓
๑๐	ป.๓	ว.๓	๙๓	๕๕	๕๔	๑๕๓

ตาราง ๖ (ต่อ)

คนที่	วิทยุ	คุณวุฒิ	คะแนน			
			พฤติกรรมการรณรงค์	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ	ความเกรงใจ
๑๑	ป.๒	ว.๓	๔๓	๔๘	๔๕	๒๑๔
๑๒	ป.๓	ว.๑	๔๘	๕๒	๕๖	๑๓๕
๑๓	ป.๒	ว.๓	๑๐๔	๕๓	๕๒	๒๓๕
๑๔	ป.๒	ว.๑	๑๐๔	๕๖	๔๘	๒๒๕
๑๕	ป.๓	ว.๑	๑๐๒	๔๘	๕๔	๑๖๘
๑๖	ป.๒	ว.๓	๑๑๔	๕๘	๕๖	๒๒๔
๑๗	ป.๓	ว.๒	๑๑๓	๕๖	๖๑	๒๐๒
๑๘	ป.๑	ว.๓	๑๑๒	๕๖	๕๖	๑๘๔
๑๙	ป.๒	ว.๒	๑๑๐	๕๘	๕๒	๑๙๕
๒๐	ป.๑	ว.๓	๕๓	๔๕	๔๔	๒๐๑
๒๑	ป.๓	ว.๑	๔๘	๕๒	๕๖	๑๓๓
๒๒	ป.๒	ว.๓	๕๕	๕๒	๕๓	๑๓๔
๒๓	ป.๓	ว.๓	๑๑๐	๕๘	๕๒	๑๘๘
๒๔	ป.๓	ว.๓	๕๓	๔๔	๕๓	๒๓๐
๒๕	ป.๒	ว.๓	๑๐๖	๕๕	๕๑	๒๑๔
๒๖	ป.๓	ว.๒	๔๒	๓๘	๔๔	๒๐๖
๒๗	ป.๓	ว.๓	๓๘	๓๓	๔๑	๑๓๔
๒๘	ป.๓	ว.๓	๕๘	๕๑	๔๓	๒๓๓
๒๙	ป.๓	ว.๒	๑๐๒	๕๐	๕๒	๑๓๒
๓๐	ป.๓	ว.๓	๘๖	๕๓	๕๓	๒๑๔
๓๑	ป.๓	ว.๑	๑๐๕	๕๕	๕๐	๒๕๔
๓๒	ป.๓	ว.๑	๑๐๕	๕๕	๕๐	๒๓๔

ตาราง ๖ (ต่อ)

คนท	วัยวุฒิ	คุณวุฒิ	คะแนน			
			พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ	ความเกรงใจ
๓๓	ป.๓	ว.๒	๑๐๑	๕๕	๕๖	๑๖๑
๓๔	ป.๑	ว.๓	๑๐๓	๕๑	๕๒	๑๔๒
๓๕	ป.๓	ว.๓	๑๐๐	๕๒	๕๔	๒๐๐
๓๖	ป.๒	ว.๓	๑๐๑	๕๖	๕๕	๒๕๓
๓๗	ป.๓	ว.๑	๙๘	๓๙	๓๙	๑๘๓
๓๘	ป.๓	ว.๒	๑๑๐	๕๕	๕๕	๑๙๑
๓๙	ป.๒	ว.๓	๑๑๐	๕๒	๕๔	๒๓๒
๔๐	ป.๒	ว.๓	๑๑๖	๕๔	๕๔	๑๙๓
๔๑	ป.๓	ว.๑	๙๕	๔๓	๕๒	๒๓๕
๔๒	ป.๓	ว.๓	๙๕	๕๒	๕๓	๒๐๑
๔๓	ป.๑	ว.๒	๘๔	๔๒	๔๒	๒๔๓
๔๔	ป.๒	ว.๓	๘๔	๕๐	๕๔	๑๘๐
๔๕	ป.๑	ว.๓	๙๕	๔๙	๕๖	๒๒๐
๔๖	ป.๑	ว.๒	๘๖	๓๗	๔๐	๒๒๖
๔๗	ป.๓	ว.๓	๑๐๐	๕๓	๕๓	๑๙๐
๔๘	ป.๑	ว.๑	๙๑	๓๖	๓๕	๑๕๐
๔๙	ป.๒	ว.๓	๙๐	๔๔	๔๒	๑๕๓
๕๐	ป.๑	ว.๓	๙๔	๔๙	๔๙	๑๖๙
๕๑	ป.๓	ว.๑	๙๔	๓๙	๓๕	๑๙๔
๕๒	ป.๓	ว.๑	๙๖	๕๒	๔๔	๑๙๐
๕๓	ป.๓	ว.๑	๑๐๘	๕๓	๕๑	๒๓๒
๕๔	ป.๓	ว.๒	๙๗	๔๐	๔๗	๒๐๖

ตาราง ๖ (ต่อ)

เลขที่	วัยวุฒิ	คุณวุฒิ	คะแนน			
			พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ	ความเกรงใจ
๕๕	ป.๒	ว.๑	๑๑๑	๕๖	๕๕	๑๕๕
๕๖	ป.๓	ว.๑	๑๐๕	๕๘	๕๑	๑๘๐
๕๗	ป.๒	ว.๑	๑๐๑	๕๖	๕๕	๑๗๐
๕๘	ป.๓	ว.๑	๕๓	๕๑	๕๒	๑๕๐
๕๙	ป.๒	ว.๒	๕๕	๕๑	๕๘	๑๕๓
๖๐	ป.๑	ว.๓	๖๑	๓๕	๒๖	๒๑๕
๖๑	ป.๒	ว.๓	๕๕	๕๐	๕๕	๑๖๗
๖๒	ป.๒	ว.๓	๑๑๒	๕๗	๕๕	๑๘๒
๖๓	ป.๓	ว.๒	๑๐๕	๕๘	๕๖	๒๒๑
๖๔	ป.๓	ว.๑	๑๐๖	๕๕	๕๑	๒๐๐
๖๕	ป.๓	ว.๑	๕๕	๕๕	๕๕	๒๑๓
๖๖	ป.๑	ว.๓	๕๕	๕๕	๕๕	๒๒๓
๖๗	ป.๓	ว.๒	๕๕	๕๕	๕๕	๒๒๐
๖๘	ป.๓	ว.๒	๕๖	๕๘	๕๕	๑๕๘
๖๙	ป.๒	ว.๓	๑๐๘	๕๖	๕๒	๑๘๖
๗๐	ป.๒	ว.๓	๕๕	๕๕	๕๕	๑๗๗
๗๑	ป.๒	ว.๓	๑๐๒	๕๕	๕๘	๑๘๕
๗๒	ป.๓	ว.๑	๕๕	๕๒	๕๗	๑๖๕
๗๓	ป.๓	ว.๒	๑๐๗	๕๓	๕๕	๒๔๐
๗๔	ป.๓	ว.๑	๑๐๓	๕๕	๕๘	๒๓๓
๗๕	ป.๒	ว.๑	๕๗	๕๕	๕๘	๑๘๓

ตาราง ๖ (ต่อ)

คนที่	วัยวุฒิ	คุณวุฒิ	คะแนน			
			พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ	ความเกรงใจ
๗๖	ป.๒	ว.๓	๕๘	๕๔	๕๔	๒๔๑
๗๗	ป.๓	ว.๓	๕๒	๕๕	๕๓	๑๕๔
๗๘	ป.๓	ว.๑	๕๑	๒๖	๒๑	๒๒๒
๗๙	ป.๒	ว.๒	๕๖	๕๒	๕๔	๒๒๓
๘๐	ป.๒	ว.๑	๑๐๓	๕๕	๕๘	๒๔๑
๘๑	ป.๑	ว.๓	๑๐๕	๕๕	๕๔	๑๕๕
๘๒	ป.๓	ว.๑	๕๒	๕๘	๕๔	๒๐๕
๘๓	ป.๒	ว.๓	๑๐๘	๕๑	๕๑	๑๐๕
๘๔	ป.๒	ว.๒	๕๐	๕๖	๕๔	๑๖๔
๘๕	ป.๓	ว.๒	๕๕	๕๑	๕๘	๒๑๐
๘๖	ป.๒	ว.๓	๑๐๘	๕๕	๕๓	๑๕๑
๘๗	ป.๒	ว.๒	๕๘	๒๕	๒๕	๒๐๒
๘๘	ป.๓	ว.๑	๑๐๕	๕๖	๕๓	๒๐๓
๘๙	ป.๑	ว.๓	๘๖	๕๕	๕๑	๒๐๔
๙๐	ป.๑	ว.๓	๕๒	๕๘	๕๔	๑๗๗
๙๑	ป.๑	ว.๓	๑๐๔	๕๓	๕๑	๑๘๒
๙๒	ป.๑	ว.๒	๘๗	๕๖	๕๑	๒๐๖
๙๓	ป.๓	ว.๑	๕๓	๕๘	๕๕	๒๒๒
๙๔	ป.๓	ว.๒	๖๑	๒๕	๓๒	๑๕๕
๙๕	ป.๓	ว.๑	๑๐๓	๕๔	๕๕	๒๒๕
๙๖	ป.๒	ว.๓	๑๑๒	๕๘	๕๔	๒๔๕

ตาราง ๖ (ต่อ)

คนที่	วิทยุ	คุณวุฒิ	คะแนน			
			พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ	ความเกรงใจ
๙๙	ป.๓	ว.๒	๑๐๐	๕๔	๔๖	๒๐๙
๙๘	ป.๒	ว.๒	๙๓	๔๘	๔๔	๒๐๕
๙๗	ป.๓	ว.๒	๙๓	๓๘	๓๙	๒๒๓
๑๐๐	ป.๒	ว.๓	๑๐๖	๕๓	๕๓	๒๔๖
๑๐๑	ป.๓	ว.๒	๑๑๒	๕๘	๕๔	๒๑๕
๑๐๒	ป.๒	ว.๒	๖๓	๒๖	๓๓	๒๘๘
๑๐๓	ป.๓	ว.๒	๖๐	๒๙	๓๑	๒๑๒
๑๐๔	ป.๓	ว.๑	๙๓	๔๕	๔๘	๒๒๘
๑๐๕	ป.๑	ว.๓	๙๐	๔๕	๔๕	๒๑๔
๑๐๖	ป.๓	ว.๑	๙๔	๔๑	๔๓	๑๙๓
๑๐๗	ป.๓	ว.๑	๙๖	๔๘	๔๘	๑๙๖
๑๐๘	ป.๓	ว.๒	๙๐	๔๘	๔๒	๑๙๙
๑๐๙	ป.๓	ว.๑	๙๕	๔๘	๔๑	๑๙๐
๑๑๐	ป.๒	ว.๓	๙๐	๔๔	๓๖	๒๑๘
๑๑๑	ป.๒	ว.๓	๕๙	๒๓	๓๒	๑๙๓
๑๑๒	ป.๑	ว.๓	๑๐๓	๔๔	๕๓	๑๙๙
๑๑๓	ป.๑	ว.๓	๑๑๑	๕๕	๕๖	๑๘๒
๑๑๔	ป.๓	ว.๑	๙๔	๔๕	๔๕	๒๐๐
๑๑๕	ป.๑	ว.๓	๑๐๘	๔๔	๔๔	๒๒๒
๑๑๖	ป.๓	ว.๓	๙๔	๕๒	๔๒	๒๓๐
๑๑๗	ป.๓	ว.๒	๙๖	๕๐	๔๖	๑๙๒

ตาราง ๖ (ต่อ)

คนที่	วัยวุฒิ	คุณวุฒิ	คะแนน			
			พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ	ความเกรงใจ
๑๑๘	ป.๓	ว.๒	๑๐๕	๕๕	๕๐	๑๕๖
๑๑๙	ป.๒	ว.๓	๑๐๕	๕๕	๔๐	๑๕๕
๑๒๐	ป.๒	ว.๒	๑๐๓	๕๖	๔๗	๑๗๗
๑๒๑	ป.๑	ว.๒	๙๘	๕๐	๔๘	๒๐๗
๑๒๒	ป.๒	ว.๓	๑๐๐	๕๖	๕๔	๒๔๓
๑๒๓	ป.๑	ว.๓	๘๘	๕๖	๔๓	๑๗๑
๑๒๔	ป.๒	ว.๓	๖๕	๓๐	๓๕	๑๗๔
๑๒๕	ป.๒	ว.๓	๘๐	๔๔	๓๖	๑๖๘
คะแนนเฉลี่ย			๙๖.๑๕	๔๙.๖๙	๔๖.๔๖	๒๑๖.๐๕

คะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม LBDQ พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง โดยส่วนรวมนี้อัตราพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้าน ที่แสดงความสามารถในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีคะแนนเฉลี่ย ๙๖.๑๕ จากคะแนนเต็ม ๑๒๐ โดยมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพ ๔๙.๖๙ และด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ ๔๖.๔๖ จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับดี (Halpin , ๑๙๕๗ : ๖) เป็นที่น่าสังเกตว่าครูใหญ่ส่วนใหญ่ (๕๐ คน) มีประสิทธิภาพทางด้านสัมพันธภาพดีกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ มีเพียง ๒๓ คน ที่มีพฤติกรรมด้านสัมฤทธิ์สัมพันธเหนือกว่าด้านสัมพันธภาพ ครูใหญ่เพียง ๑ ใน ๑๐ (๑๒ คน) เท่านั้น ที่มีคะแนนพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านเท่ากัน

คะแนนเฉลี่ยความเกรงใจของครูใหญ่มีค่า ๒๑๖.๐๕ จากคะแนนเต็ม ๓๑๕ นับว่าครูใหญ่มีความเกรงใจสูง ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของแบบสอบถาม มีเพียง ๔ คนเท่านั้น

ตาราง ๗ จำนวนครูใหญ่กับช่วงคะแนนพฤติกรรมผู้นำ

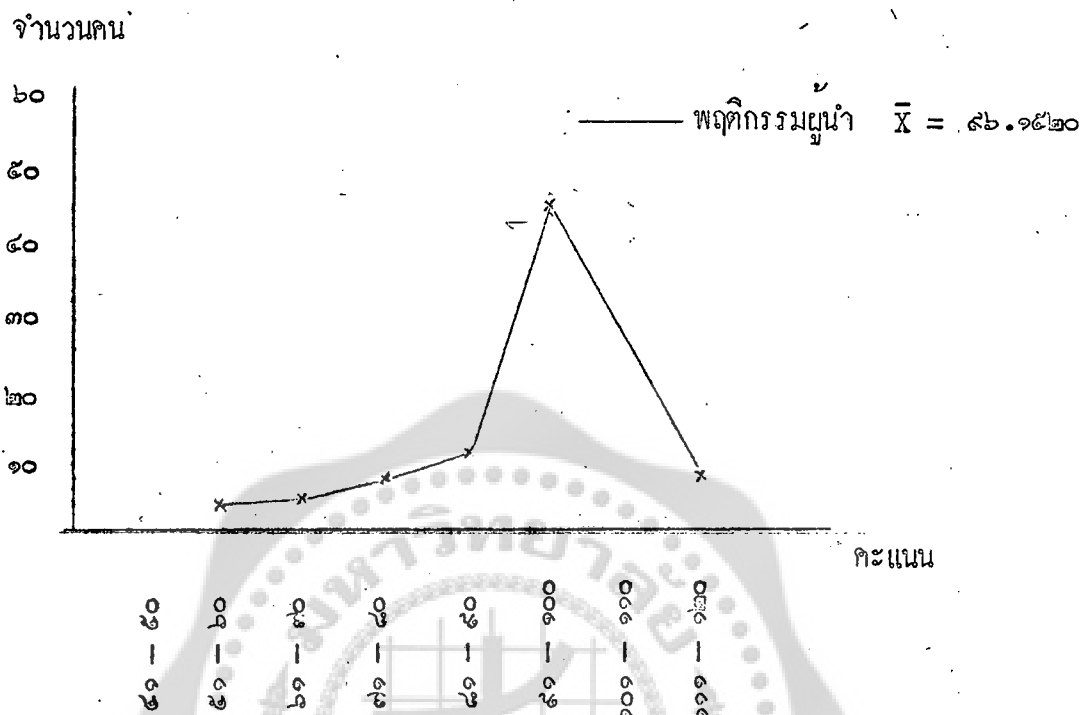
คะแนนพฤติกรรมผู้นำ	จำนวน/คน
๔๑ - ๕๐	๑
๕๑ - ๖๐	๓
๖๑ - ๗๐	๔
๗๑ - ๘๐	๘
๘๑ - ๙๐	๑๒
๙๑ - ๑๐๐	๔๖
๑๐๑ - ๑๑๐	๔๓
๑๑๑ - ๑๒๐	๕

ตาราง ๘ จำนวนครูใหญ่กับช่วงคะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพและด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ

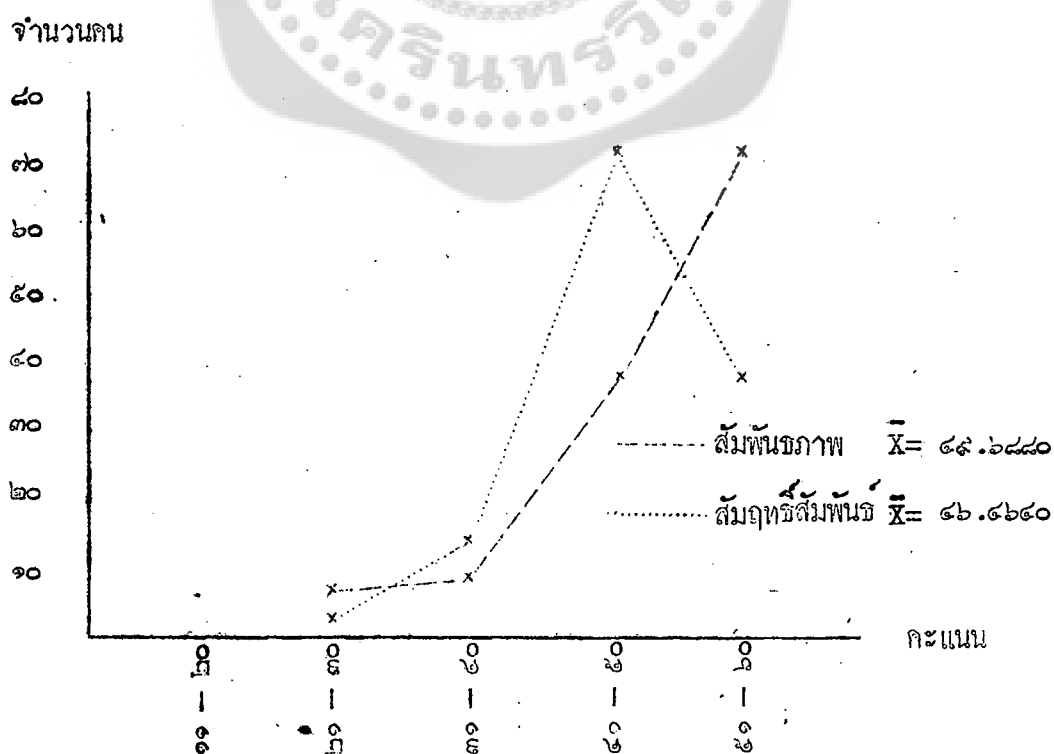
คะแนนพฤติกรรมผู้นำ	จำนวน/คน	
	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ
๒๑ - ๓๐	๓	๓
๓๑ - ๔๐	๑๓	๕
๔๑ - ๕๐	๓๔	๓๑
๕๑ - ๖๐	๓๑	๓๔

ตาราง ๗ และ ๘ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ส่วนใหญ่จะมีคะแนนอยู่ระหว่าง ๙๑ - ๑๑๐ (มีจำนวน ๕๕ คน) มากกว่าครึ่งหนึ่งของครูใหญ่ทั้งหมดมีพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพ อยู่ระหว่างคะแนน ๕๑ - ๖๐ และมีพฤติกรรมด้านสัมฤทธิ์สัมพันธอยู่ระหว่างคะแนน ๔๑ - ๕๐ มีเพียง ๔ คนเท่านั้นที่คะแนนต่ำกว่าครึ่ง

ภาพประกอบ ๑ กราฟแสดงความสัมพันธ์ของจำนวนครูใหญ่กับคะแนนพฤติกรรมผู้นำ

ภาพประกอบ ๒ จำนวนครูใหญ่กับคะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพและด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ

ตาราง ๕ คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิทยุต่างกัน

วิทยุ/ปี	จำนวน/คน	คะแนนเฉลี่ย		
		พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ
๒๖ - ๓๖	๒๑	๕๕.๐๐๐๐	๕๘.๕๓๖๑	๕๕.๕๒๓๘
๓๗ - ๔๓	๔๔	๕๘.๒๕๐๐	๕๐.๘๕๐๘	๕๓.๕๐๕๐
๔๔ - ๕๔	๖๐	๕๕.๓๖๖๖	๕๘.๒๖๖๖	๕๖.๑๐๐๐

จากตาราง ๕ จะเห็นได้ว่าครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๔๔ - ๕๔ ปี มีจำนวน ๖๐ คน มีอายุระหว่าง ๓๗ - ๔๓ ปี มีจำนวน ๔๔ คน นอกนั้นมีอายุน้อยกว่า ๓๗ ปี เป็นที่น่าสังเกตว่าครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๓๗ - ๔๓ ปี มีพฤติกรรมผู้นำสูงกว่าครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๔๔ - ๕๔ ปี และ ๒๖ - ๓๖ ปี ตามลำดับ ครูใหญ่ที่มีอายุ ๒๖ - ๓๖ ปี มีพฤติกรรมผู้นำต่ำกว่าครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๓๗ - ๔๓ ปี เมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านของครูใหญ่ พบว่าครูใหญ่ทั้ง ๓ กลุ่มมีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพดีกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ ครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๓๗-๔๓ ปี มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๔๔ - ๕๔ ปี และ ๒๖ - ๓๖ ปี ตามลำดับ ครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๖ ปี มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านด้อยกว่าครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๓๗ - ๔๓ ปี

ตาราง ๑๐ คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิและสภาพการศึกษาต่างกัน

คุณวุฒิ	จำนวน/คน	คะแนนเฉลี่ย		
		พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ
<u>คุณวุฒิตามวุฒิบัตร</u>				
ครูใหญ่ที่มีวุฒิสุงกว่า ป.กศ.	๕๔	๕๔.๕๕๑๖	๕๐.๘๒๓๕	๔๗.๗๒๔๑
ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ.	๓๖	๕๓.๓๐๕๕	๔๗.๘๘๘๘	๔๕.๔๑๖๖
ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๕๔.๕๖๓๓	๔๘.๓๒๒๕	๔๕.๖๔๕๑
<u>สภาพการศึกษา</u>				
เรียนนสถานันครูระดับสูงกว่า ป.กศ.	๔	๑๐๓.๖๒๕๐	๕๓.๐๐๐๐	๕๐.๖๒๕๐
เรียนนสถานันครูระดับ ป.กศ.	๑๒	๕๓.๔๑๖๖	๔๘.๒๕๐๐	๔๕.๑๖๖๖
เรียนกวยตนเอง	๑๐๕	๕๕.๘๘๕๒	๔๘.๕๐๔๗	๔๖.๓๕๐๔

ตาราง ๑๐ แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (๕๔ คน) มีวุฒิสุงกว่า ป.กศ. นอกนั้น มีวุฒิ ป.กศ. และต่ำกว่า ในจำนวนครูใหญ่ทั้งหมดเมื่อพิจารณาถึงสภาพของการศึกษา พบว่า ครูใหญ่ ๘๔% คือ ๑๐๕ คน จาก ๑๒๕ คน เรียนด้วยตนเองแล้วสมัครสอบวิชาชุดเพื่อเพิ่มวุฒิชองคนให้สูงขึ้น ที่เรียนสถานบันการศึกษาวิชาครูระดับ ป.กศ. มีจำนวน ๑๒ คน และระดับ ป.กศ. สูงหรือสูงกว่า ๔ คน เมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน พบว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิสุงกว่า ป.กศ. มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองค่านดีกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. และต่ำกว่า ป.กศ. คะแนนพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่แตกต่างกันเห็นได้ชัด คือ พฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่เรียนสถานบันการศึกษาวิชาครูระดับสูงกว่า ป.กศ. กับครูใหญ่ที่เรียนสถานบันการศึกษาวิชาครูระดับ ป.กศ. คือมีคะแนนต่างกัน ๑๐.๒๐๔๔ ส่วนพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. กับวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. และครูใหญ่ที่เรียนสถานบันการศึกษาวิชาครูระดับ ป.กศ. กับเรียนด้วยตนเอง มีคะแนนแตกต่างกันไม่มากนัก

ตาราง ๑๑ จำนวนครูใหญ่ตามช่วงคะแนนความเกรงใจ

คะแนนความเกรงใจ	จำนวน/คน
๑๑๑ - ๑๓๐	๑
๑๓๑ - ๑๕๐	๓
๑๕๑ - ๑๗๐	๑๐
๑๗๑ - ๑๙๐	๓๑
๑๙๑ - ๒๑๐	๓๔
๒๑๑ - ๒๓๐	๒๕
๒๓๑ - ๒๕๐	๑๗
๒๕๑ - ๒๗๐	๓
๒๗๑ - ๒๙๐	๑

ตาราง ๑๑ แสดงให้เห็นว่าครูใหญ่ส่วนมาก (๒๕ คน) มีความเกรงใจอยู่ระหว่างคะแนน ๑๙๑ - ๒๑๐ ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของแบบสอบถาม (ต่ำกว่า ๑๕๓.๕) มีเพียง ๔ คน และมีครูใหญ่เพียง ๔ คนเท่านั้นที่มีความเกรงใจสูงกว่า ๒๕๐ คะแนน คะแนนเฉลี่ยความเกรงใจของครูใหญ่มีค่า ๒๑๖.๐๕ (จากตาราง ๖) นับว่าครูใหญ่มีความเกรงใจสูง

ตาราง ๑๒ คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่างกัน

	จำนวน/คน	คะแนนเฉลี่ย		
		พฤติกรรมผู้นำ	สัมพันธภาพ	สัมฤทธิ์สัมพันธ
ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง	๓๒	๕๘.๕๓๓๖	๕๐.๕๓๑๒	๕๘.๕๐๖๒
ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ	๓๒	๕๕.๐๓๑๒	๕๘.๕๖๔๓	๕๖.๐๖๒๕

จากตาราง ๑๒ จะเห็นว่าครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูงจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำอย่างเห็นได้ชัด

ผลจากการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นแนวโน้มเกี่ยวกับความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิทยุฯ คุณวุฒิและความเกรงใจแตกต่างกัน ผู้เขียนจึงนำข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้ไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบหาคำนัยสำคัญทางสถิติดังต่อไปนี้

ตาราง ๑๓ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ วิทยุฯ และความเกรงใจ

	วิทยุฯ	ความเกรงใจ
พฤติกรรมผู้นำ	-๐.๐๒๖๖	-๐.๒๐๓๓ *
สัมพันธภาพ	๐.๑๓๖๐ *	-๐.๓๐๓๐ **
สัมฤทธิ์สัมพันธ	-๐.๑๒๘๘	๐.๒๘๖๔ **

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

พฤติกรรมผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับวิทยุฯ (ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๒.๑) แต่มีความสัมพันธ์กับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๒.๒)

พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพมีความสัมพันธ์กับวิทยุฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และมีความสัมพันธ์กับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๒.๓ และ ๒.๔ ตามลำดับ)

พฤติกรรมผู้นำด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ มีความสัมพันธ์กับวิทยุฯ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๒.๕) แต่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๒.๖)

ตาราง ๑๔ การศึกษาพื้นฐานและผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำกับวัยวุฒิ
ของครูใหญ่

	N	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมผู้นำ					
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๔๘-๕๕ ปี	๒๓	๙๕.๓๖๖๖	๑๕๕.๕๓๕๑	๑๒.๔๓๒๘	-๑.๐๖๓๘
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓-๔๓ ปี	๔๔	๙๘.๒๕๐๐	๒๐๙.๘๖๖๒	๑๔.๔๘๖๓	
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๔๘-๕๕ ปี	๒๐	๙๕.๓๖๖๖	๑๕๕.๕๓๕๑	๑๒.๔๓๒๘	๐.๔๐๘๙
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๒๖-๓๖ ปี	๒๑	๙๕.๐๐๐๐	๑๘๐.๕๐๐๐	๑๓.๔๓๑๓	
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓-๔๓ ปี	๔๔	๙๘.๒๕๐๐	๒๐๙.๘๖๖๒	๑๔.๔๘๖๓	๑.๑๖๒๓๓
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๒๖-๓๖ ปี	๒๑	๙๕.๐๐๐๐	๑๘๐.๕๐๐๐	๑๓.๔๓๑๓	
งานสัมพันธ์ภาพ					
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๔๘-๕๕ ปี	๒๐	๙๕.๒๖๖๖	๕๒.๕๐๓๙	๗.๒๔๕๕	-๑.๐๐๐๖
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓-๔๓ ปี	๔๔	๙๐.๘๔๐๙	๓๐.๙๑๕๕	๕.๕๗๑๔	
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๔๘-๕๕ ปี	๒๐	๙๕.๒๖๖๖	๕๒.๕๐๓๙	๗.๒๔๕๕	๐.๒๖๒๒
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๒๖-๓๖ ปี	๒๑	๙๕.๔๒๖๑	๔๐.๓๔๖๖	๖.๓๕๑๙	
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓-๔๓ ปี	๔๔	๙๐.๘๔๐๙	๓๐.๙๑๕๕	๕.๕๗๑๔	๑.๒๖๐๒
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๒๖-๓๖ ปี	๒๑	๙๕.๔๒๖๑	๔๐.๓๔๖๖	๖.๓๕๑๙	
งานสัมฤทธิ์สัมพันธ์					
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๔๘-๕๕ ปี	๒๐	๙๖.๑๐๐๐	๓๖.๙๕๕๕	๖.๐๗๙๑	-๐.๙๙๓๒
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓-๔๓ ปี	๔๔	๙๓.๔๐๙๐	๔๘.๙๑๒๔	๖.๙๓๙๔	
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๔๘-๕๕ ปี	๒๐	๙๖.๑๐๐๐	๓๖.๙๕๕๕	๖.๐๗๙๑	๐.๓๒๑๑
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๒๖-๓๖ ปี	๒๑	๙๕.๕๒๓๘	๔๕.๖๔๖๖	๖.๗๕๕๕	
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓-๔๓ ปี	๔๔	๙๓.๔๐๙๐	๔๘.๙๑๒๔	๖.๙๓๙๔	๐.๙๙๘๘
ครูใหญ่ที่มีอายุ ๒๖-๓๖ ปี	๒๑	๙๕.๕๒๓๘	๔๕.๖๔๖๖	๖.๗๕๕๕	

จากตาราง ๑๔ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิทยุต่างกัน ปรากฏว่า ครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓ - ๓๙ ปี และ ๔๔ - ๕๔ ปี มีพฤติกรรมผู้นำดีกว่าครูใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่านั้น (๒๖ - ๓๒ ปี) เปรียบเทียบครูใหญ่ที่มีวิทยุระหว่าง ๓๓ - ๓๙ ปี กับ ๔๔ - ๕๔ ปี พบว่า ครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๓๓ - ๓๙ ปี มีพฤติกรรมผู้นำดีกว่าครูใหญ่ที่มีวิทยุ ๔๔ - ๕๔ ปี ความแตกต่างดังกล่าวไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางค่านิยมสัมพันธภาพกับค่านิยมที่สัมพันธ์ของครูใหญ่กับวิทยุก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเลย

ค่าสถิติทีไคไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๓.๑ ที่กล่าวว่าครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกวานั้นจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีวิทยุต่ำกว่า

ตาราง ๑๕ ค่าสถิติพื้นฐานและผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำกับคุณวุฒิของครูใหญ่

	N	$\bar{X}$	S^2	S	t
<u>พฤติกรรมผู้นำ</u>					
ครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกว่า ป.กศ.	๕๔	๕๔.๕๕๑๓	๑๖๖.๐๔๑๑	๑๒.๐๘๔๓	๑.๓๓๕๒ *
ครูใหญ่ที่มีวิทยุ ป.กศ.	๓๖	๕๓.๓๐๕๕	๒๒๓.๓๖๑๑	๑๔.๙๕๘๖	
ครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกว่า ป.กศ.	๕๔	๕๔.๕๕๑๓	๑๖๖.๐๔๑๑	๑๒.๐๘๔๓	๑.๒๕๔๐
ครูใหญ่ที่มีวิทยุต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๕๔.๙๖๓๓	๑๓๕.๑๖๕๕	๑๓.๒๓๕๐	
ครูใหญ่ที่มีวิทยุ ป.กศ.	๓๖	๕๓.๓๐๕๕	๒๒๓.๓๖๑๑	๑๔.๙๕๘๖	-๐.๔๘๒๕
ครูใหญ่ที่มีวิทยุต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๕๔.๙๖๓๓	๑๓๕.๑๖๕๕	๑๓.๒๓๕๐	
<u>ค่านิยมสัมพันธภาพ</u>					
ครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกว่า ป.กศ.	๕๔	๕๐.๘๒๓๕	๒๒.๖๐๑๓	๖.๕๒๖๙	๑.๖๓๓๖ *
ครูใหญ่ที่มีวิทยุ ป.กศ.	๓๖	๕๓.๘๘๘๘	๘๔.๕๕๘๓	๙.๑๙๕๕	
ครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกว่า ป.กศ.	๕๔	๕๐.๘๒๓๕	๒๒.๖๐๑๓	๖.๕๒๖๙	๐.๕๓๑๘
ครูใหญ่ที่มีวิทยุต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๕๔.๓๒๒๕	๕๑.๙๙๕๑	๗.๑๘๐๔	

ตาราง ๑๕ (ต่อ)

	N	$\bar{X}$	S^2	S	t
ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ.	๓๖	๔๓.๘๘๘๘	๘๔.๕๕๘๓	๙.๑๙๕๕	-๑.๔๓๓๓ ***
ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๔๔.๓๒๒๕	๕๑.๘๘๕๑	๗.๑๘๐๔	
<u>กานสัมพันธ์สัมพันธ์</u>					
ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.	๕๘	๔๓.๗๒๔๑	๒๒.๓๔๓๖	๖.๕๐๗๑	๑.๖๘๐๒ *
ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ.	๓๖	๔๕.๑๑๖๖	๑๑.๖๒๑๔	๖.๔๕๑๔	
ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.	๕๘	๔๓.๗๒๔๑	๒๒.๓๔๓๖	๖.๕๐๗๑	๑.๒๕๓๔ ***
ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๔๕.๖๔๕๑	๓๓.๕๐๓๒	๖.๕๘๕๖	
ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ.	๓๖	๔๕.๑๑๖๖	๑๑.๖๒๑๔	๖.๔๕๑๔	-๐.๑๒๕๘
ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ.	๓๑	๔๕.๖๔๕๑	๓๓.๕๐๓๒	๖.๕๘๕๖	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

จากตาราง ๑๕ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิต่างกัน ปรากฏว่า ครูใหญ่ที่มีวุฒิส่งกว่า ป.กศ. มีพฤติกรรมผู้นำดีกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. และต่ำกว่า ป.กศ. โดยเฉพาะครูใหญ่ที่มีวุฒิส่งกว่า ป.กศ. มีพฤติกรรมผู้นำดีกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. และครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีพฤติกรรมผู้นำใกล้เคียงกัน การเปรียบเทียบพฤติกรรมกานสัมพันธ์ภาพและกานสัมพันธ์สัมพันธ์ปรากฏผลคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ครูใหญ่ที่มีวุฒิส่งกว่า ป.กศ. มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองกานดีกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. และต่ำกว่า ป.กศ. โดยเฉพาะครูใหญ่ที่มีวุฒิส่งกว่า ป.กศ. มีพฤติกรรมกานสัมพันธ์ภาพ ดีกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นที่น่าสังเกตว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. กลับมีพฤติกรรมกานสัมพันธ์ภาพดีกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนค่านสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้นปรากฏว่า ครัวใหญ่ที่มีวุฒิสูงกว่า ป.กศ. มีพฤติกรรมค่านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ดีกว่าครัวใหญ่ที่มีวุฒิ ป.กศ. และต่ำกว่า ป.กศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การสถิติที่ทดสอบสอดคล้องกับสมมติฐาน ขอ ๓.๒ ที่กล่าวว่าครัวใหญ่ที่มีคุณวุฒิสูงกวาน่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองค่านดีกว่าครัวใหญ่ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่า

ตาราง ๑๖ ค่าสถิติพื้นฐานและผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้นำกับความเกรงใจของครัวใหญ่

	N	$\bar{X}$	S^2	S	t
<u>พฤติกรรมผู้นำ</u>					
ครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง	๓๒	๔๔.๕๓๗๕	๑๑๘.๗๓๗๕	๑๐.๘๘๖๖	๑.๓๘๑๘***
ครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ	๓๒	๔๕.๐๓๑๒	๑๓๖.๕๕๘๕	๑๑.๗๐๔๖	
<u>ค่านสัมพันธภาพ</u>					
ครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง	๓๒	๕๐.๕๓๑๒	๕๑.๔๔๒๘	๗.๑๗๕๑	๑.๑๐๒๔
ครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ	๓๒	๔๘.๕๕๘๕	๑๒.๘๐๕๕	๓.๕๗๔๔	
<u>ค่านสัมฤทธิ์สัมพันธ์</u>					
ครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง	๓๒	๔๔.๖๐๖๒	๒๕.๖๖๔๓	๕.๐๖๖๓	๑.๗๐๖๔*
ครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ	๓๒	๔๖.๐๖๒๕	๓๔.๖๗๓๓	๕.๘๘๔๔	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

จากตาราง ๑๗ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำกับความเกรงใจของครัวใหญ่ ปรากฏว่า ครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองค่านดีกว่าครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีพฤติกรรมผู้นำค่านสัมฤทธิ์สัมพันธ์สูงกว่าครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมค่านสัมพันธภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงมีหลักฐานใ้ยอมรับสมมติฐานข้อ ๓.๓ ที่กล่าวว่าครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจสูงน่าจะมีพฤติกรรมทั้งสองค่านสูงกว่าครัวใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่เป็นจริง ในปัจจุบันตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ในจังหวัดอ่างทอง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิทยุฯ คุณวุฒิและความเกรงใจ แตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะให้ทราบถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้นำ

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นครูใหญ่จำนวน ๑๒๕ คน ครูจำนวน ๔๔๔ คน ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา ๒๕๑๖ ข้อมูลต่างๆที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากการตอบแบบสอบถาม ๓ ฉบับ คือ

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ ได้จากการตอบแบบสอบถามของคณะครู จำนวน ๔๔๔ คน ที่ตอบแบบสอบถาม LBDQ ของ Ohio State Leadership Studies. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ซึ่งแยกพฤติกรรมออกเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านสัมพันธภาพและด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ แบบสอบถามเป็นแบบ Role Differentiation Scale มี ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๙๓๘

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับความเกรงใจของครูใหญ่ ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูใหญ่ จำนวน ๑๒๕ คน ที่ตอบแบบสอบถามความเกรงใจ สร้างโดยวิรุฑธ วิเชียรโชติและคณะ แบบสอบถามเป็นแบบ Role Differentiation Scale มี ๓ ตัวเลือก จำนวน ๔๕ ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๖๑

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณวุฒิ วิทยุฯของครูใหญ่ ได้จากการตอบแบบสอบถามแบบเติมคำ หรือข้อความที่ผู้เขียนสร้างขึ้น โดยให้ครูใหญ่จำนวน ๑๒๕ คนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ร่ำรวย อัมเรศ

๑๖

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติคำนวณหาสิ่งต่อไปนี้

๑. หากสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวน และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๒. หากความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวิสัยทัศน์และความเกรงใจ

๓. ทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์สูง
และความเกรงใจแตกต่างกัน โดยใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ครูใหญ่ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๔๔ - ๕๕ ปี มีวุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า
ครูใหญ่เกือบทั้งหมดไม่เคยเรียนผ่านสถาบันฝึกหัดครูโดยตรง ใช้วิธีการเรียนด้วยตนเอง
แล้วสมัครสอบวิชาชุดครู เพื่อเพิ่มคุณวุฒิของตนเอง ครูใหญ่ส่วนมากมีความเกรงใจสูง

๒. ครูใหญ่ส่วนมากมีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านสูง แสดงถึงความสามารถในการ
บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และมีพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพดีกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ

๓. พฤติกรรมทั้ง ๒ ด้านของครูใหญ่มีความสัมพันธ์กับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์

๔. ครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์แตกต่างกัน มีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ ครูใหญ่ที่มีอายุระหว่าง ๓๙ - ๔๙ ปี มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำ
ทั้ง ๒ ด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีอายุน้อยกว่า

๕. ครูใหญ่กลุ่มที่มีวุฒิ ป.กศ.สูงและสูงกว่า มีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านดีกว่าครูใหญ่
ที่มีวุฒิต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๖. ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง มีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีความเกรงใจ
ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูใหญ่จำนวน ๑๒๕ คน จาก ๑๓๐ คน ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง โดยถือเอาคุณสมบัติของครูใหญ่และคณะครูในโรงเรียนนั้นๆ ที่ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปีการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่ให้คณะครูเป็นผู้ให้เกณฑ์คะแนน ดังนั้นการอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จึงอาจครอบคลุมไปถึงครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดอ่างทองทั้งหมด

๑. ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านของครูใหญ่ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ ๑ ที่กล่าวว่า "ครูใหญ่น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านสูง" และ "ครูใหญ่น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพเหนือกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ" ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิจิตร ชีระกุล (๑๙๙๒ : ๔๐) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูใหญ่น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพดีกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่บริหารงานโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว ความไว้วางใจ ความเป็นมิตรต่อกัน และคำนึงถึงสวัสดิภาพความเป็นอยู่ของคณะครูในโรงเรียน รวมทั้งสัมพันธภาพระหว่างคณะครูกับครูใหญ่มากกว่าความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ครูใหญ่ที่มีลักษณะผู้นำด้านสัมพันธภาพสูงจะช่วยให้คณะครูมีความพอใจในงานสอนและมีประสิทธิภาพในหน้าที่การงานในระดับสูง (Cook, ๑๙๙๐ : ๕๐๖๓-) เหตุผลอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนผลการวิจัยที่ปรากฏว่าครูใหญ่น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพดีกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธนั้น อาจเนื่องมาจากประเทศไทยยังเชื่อว่า ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตา กรุณา ตอบุคคลอื่น เป็นคุณธรรมที่ดี ดังนั้นครูใหญ่จึงมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพมากกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ

๒. ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูใหญ่ที่มีวิทยุต่างกัน มีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กล่าวว่า "ครูใหญ่ที่มีวิทยุสูงกว่าน่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีวิทยุต่ำกว่า" ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบวาทา

คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านของครูใหญ่ที่มีอายุ ๓๓-๔๗ ปี ดีกว่าครูใหญ่ที่มีอายุ ๔๘-๕๕ ปี และ ๒๖-๓๒ ปี ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของโกลด์แลมเบิร์ต (Lambert, ๑๙๖๔ : ๒๔๔ - A) ที่พบว่า อายุ เพศ วุฒิของครูใหญ่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชิตธีระกุล (Dheerakul, ๑๙๗๒ : ๕๓) ที่พบว่า ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกันมีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชิตธีระกุล (Dheerakul, ๑๙๗๒ : ๕๓) ที่พบว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน มีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า วุฒิไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่แต่อย่างใด

๓. ผลการวิจัยที่พบว่า ครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีพฤติกรรมทั้ง ๒ ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิส่งกว่าน่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่า" สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชิตธีระกุล (Dheerakul, ๑๙๗๒ : ๖๓) ที่พบว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาโทมีพฤติกรรมทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า สภาพการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้นำอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครูใหญ่ที่เรียนผ่านสถาบันการฝึกหัดครูระดับ ป.กศ.สูงและสูงกว่า มีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านดีกว่าครูใหญ่ที่เรียนผ่านสถาบันการฝึกหัดครูระดับ ป.กศ. และดีกว่าครูใหญ่ที่เรียนด้วยตนเองอย่างเห็นได้ชัด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับค่านิยมของคนไทยที่ถือเอาการศึกษาเป็นบันไดไปสู่ความเป็นเจ้าขุนมูลนายหรือรับราชการซึ่งมีศรัทธาบรรดาศักดิ์ที่มาแต่โบราณ แม้ในปัจจุบันการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการในตำแหน่งต่างๆตามกฎหมาย ก.พ. (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) ได้กำหนดคุณวุฒิตามวุฒิบัตรเป็นประการสำคัญอย่างหนึ่งด้วย นอกจากนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ยังเข้ากับหลักผู้นำที่ดี จะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อจะได้ปรับปรุงการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษาหรือคุณวุฒิของครูใหญ่จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงควรคำนึงถึง เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความรู้ที่ครูใหญ่จะนำไปใช้ในการบริหารโรงเรียน

๔. ผลการวิจัยที่พบว่า ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง น่าจะมีพฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ ด้านดีกว่าครูใหญ่ที่มีความเกรงใจต่ำ" ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ (๒๕๑๖ : ๑๓๔) ที่พบว่า บุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง มีความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฬพล พูลทรัพย์สิน (๒๕๑๕ : ๗๔) ที่พบว่า ผู้นำและผู้ตามมีความเกรงใจแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความเกรงใจของครูใหญ่ที่มีความเกรงใจสูง มีค่า ๒๓๗.๕๗ จากคะแนนเต็ม ๓๑๕ เป็นเพียงกลุ่มครูใหญ่ที่มีความเกรงใจปานกลางค่อนข้างสูงเท่านั้น เข้ากับหลักฐานที่ชี้จะต้องรู้กลวิธีการบริหารงานที่อาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีความรู้สึกไวต่อความต้องการของผู้อื่น ผู้นำจึงต้องรู้จักเกรงใจผู้อื่นตามสมควร ไม่ใช่มากเกินไปจนเป็นแบบปล่อยตามสบายหรือเสรีนิยม (Laissez-faire) หรือไม่มีความเกรงใจใครเลย ตัดสินใจด้วยตนเองแบบใช้อำนาจหรืออัตตาธิปไตย (Authoritarian) ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าความเกรงใจที่เป็นค่านิยมของคนไทย มีความสัมพันธ์กับลักษณะผู้นำ อันมีผลตอบทบทวนและพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้ อาศัยผลการวิจัยและการอภิปรายผลเป็นหลัก

๑. การพิจารณาคัดเลือกบุคคลดำรงตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ควรคัดเลือกผู้มีความรู้ระดับปริญญาตรีหรือระดับปริญญา รวมทั้งเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมแสดงความเกรงใจ อันเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูใหญ่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มากกว่าการคำนึงถึงวิทยวุฒิ
๒. สภาพการศึกษาของครูใหญ่เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ครูใหญ่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงเจ้าสังกัดควรประสานงานกับสถาบันการฝึกหัดครู หรือจัดตั้งวิทยาลัยครูฝ่ายบริหาร เพื่อให้ครูใหญ่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาวรรณวิชาการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อกระตุ้นให้

ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา เห็นความสำคัญของการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. กรมเจ้าสังกัดควรมีโครงการส่งเสริมคุณวุฒิของครูใหญ่ โดยการให้ทุนศึกษาต่อภายในประเทศหรือต่างประเทศสำหรับครูใหญ่โดยเฉพาะ เพื่อให้ครูใหญ่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อมากกว่าการส่งเสริมให้ครูใหญ่เรียนด้วยตนเอง แล้วสอบวิชาชุดเพื่อเพิ่มคุณวุฒิของตนเอง

๔. การที่ครูใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธภาพเหนือกว่าด้านสัมฤทธิ์สัมพันธ์ แสดงให้เห็นแนวโน้มของครูใหญ่ว่ามีพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องหน้าที่ผู้นำ ที่จะช่วยให้งานสัมฤทธิ์ผลดีกว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคล จึงสมควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรม สัมมนาในด้านความรู้ความเข้าใจหน้าที่ผู้นำขึ้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

๔.๑ โครงการฝึกอบรมโดยวิธีการฝึกปฏิบัติจริง สำหรับครูใหญ่ที่เริ่มรับตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งครูใหญ่ เพื่อให้มีพื้นฐานและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูใหญ่

๔.๒ โครงการฝึกอบรมระยะสั้นในภาคฤดูร้อน โดยจัดเป็นรายวิชา เพื่อให้ครูใหญ่เรียนรู้วิธีการบริหาร กระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร ควรเพิ่มพูนทักษะทางค่านิยมสัมพันธ์ รวมทั้งการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓ โครงการสัมมนาระหว่างกลุ่มครูใหญ่ กับอาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษาหรือสถาบันฝึกหัดครู เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านการบริหารการศึกษา

๕. เจ้าสังกัดควรส่งเสริมโครงการการวิจัยและเผยแพร่ความรู้ ข่าวสาร เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการบริหาร เพื่อให้ครูใหญ่มีโอกาสศึกษาการบริหารการศึกษาด้วยตนเอง

๖. เจ้าสังกัดควรส่งเสริม "กลุ่มโรงเรียน" ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มากขึ้น เพื่อให้ครูใหญ่มีโอกาสพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและปรึกษาหารือร่วมกัน

บรรณานุกรม

- จันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความเกรงใจ และโลกทัศน์แบบควบคุมจากภายนอก-ภายใน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ๒๕๑๖
- จุมพล พูลทรัพย์วิน มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นผู้นำ และนักเรียนที่ไม่เป็นผู้นำ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๖
- บรรเทา กิตติศักดิ์ การศึกษาความเข้าใจในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ในระดับชั้นประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ ปรินญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระนคร ๒๕๑๐
- ประสิทธิ์ บัวคลี่ การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไทยในต่างจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พระนคร ๒๕๑๓
- ชัชวาลอุปน์ กัณหเนตร ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พระนคร ๒๕๑๔
- ภิญโญ สาร หลักการบริหาร วัฒนาพานิช พระนคร ๒๕๑๔
- มานะ กอหรั่งกุล ร.ท. หลักการปกครองและบังคับบัญชา วัฒนาพานิช พระนคร ๒๕๑๑
- รัตนา ทองสมบูรณ์ เกณฑ์ปกติของพฤติกรรมบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ วิทยานิพนธ์ ปรินญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระนคร ๒๕๑๕
- วางแผนการศึกษา, กอง สถิติการศึกษา ฉบับย่อ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ พระนครโรงพิมพ์ พระนคร ๒๕๑๕

วิราพร เทพวีระพงศ์ ความเกรงใจกับพฤติกรรมแก้ปัญหาในกลุ่ม ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พระนคร ๒๕๑๔

วีรยุทธ วิเชียรโชติ "สังคมไมตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" วารสารจิตวิทยา
๑ : ๓๕ - ๔๒ ๒๕๑๓

วีรยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ "ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ"
รายงานการวิจัยเรื่อง ความเกรงใจในคนไทย ฉบับที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๓
เอกสารอัดสำเนา

สภาพพัฒนากวีเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพมหานคร
๒๕๑๕

สมปราชญ์ จอมเทศ พฤติกรรมกรรมการบริหารในองค์การ เอกสารการศึกษา สาขา
รัฐประศาสนศาสตร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์ พระนคร ๒๕๑๕

สมพงษ์ เกษมสิน การบริหาร ไทยพัฒนาการพิมพ์ พระนคร ๒๕๑๓

Bailey, Higgins, "An Exploratory Study of Selected Components and
Processes in Educational Organization", Dissertation Abstracts,
Vol. 28 No.1, July 1967, p. 69 - A.

Bergeth, Robert L., "An Experimental Study of Teacher Morale in Selected
School District of North Dakota", Dissertation Abstracts, Vol. 31
No. 12, June 1971, p. 6293 - A.

Campbell, Roald F., Corball, John E., and Ramseyer, John A.,
Introduction to Education Administration, Allyn & Bacon, Inc.,
Boston 1962.

- Cook, Richard P., "The Relationship of Principal Leader Behavior and Teacher Morale to Certain Other Variables in Selected Urban Elementary Schools", Dissertation Abstracts, Vol.31 No. 10, April 1971, p. 5063 - A.
- Dheerakul, Vichit, Leadership Behavior of the Secondary School Principals in Bangkok, Thailand, as Related to Sex, Age, Experience and Qualification, Doctor's Thesis, Brigham Young University, 1972.
- Edwards, Allen Louis, Statistical Analysis, Rinehart & Company, Inc., New York 1968.
- Ferguson, L. W., Personality Measurement, McGraw-Hill Book Company, New York 1952.
- Fiedler, Fred E., Theories of Leadership Effectiveness, McGraw-Hill Book Company, New York 1967.
- Flippo, Edwin B., Principles of Personnel Management, Kosakusha Company, Ltd., Tokyo 1966.
- Garrett, Henry E., and Woodworth, R. S., Statistics in Psychology and Education, David McKay Company, Inc., New York 1956.
- Getzels, Jacob W., and Guba, G. E., "Social Behavior and the Administrative Process", School Review, p. 65 Winter 1957.
- Halpin, Andrew W., Theory and Research in Administration, McMillan Company, New York 1966.
- Haralick, Joy Gold, "Teacher Acceptance of Administrative Action", Educational Administrative Abstracts, Vol. 4 No.2, Fall 1969, p.52
- James, John, "Training for Leadership", Training and Development Journal, Educational Research council of America, May 1970.

- Jones, Edwards E., Jergen, Kenneth J., and Jone, Robert G.,
 "Tactics of Ingratiation Among Leaders and Subordinates in
 a Status Hierarchy", Psychological Monograph General and
 Applied, Vol. 77 No. 3, 1963.
- Knox, Ernest Rudder, " Principles of Twelve-Grade Schools in Alabama;
 Status and Supervisory Role", Dissertation Abstracts, Vol. 24
 No. 12, June 1964, p. 5135 - A.
- Krech, D., Crutchfield, R. S., and Ballachey, E. L., Individual
 in Society, McGraw-Hill Book Company, New York 1962.
- ✓ Lambert, Donald Burton, "A Study of the Relationship between Teacher
 Morale and the School Principal's Leader Behavior",
Dissertation Abstracts, Vol. 29 No. 7, January 1969, p.2454 - A.
- Linquist, E. F., Design and Analysis of Experiments in Psychology and
 Education, Houghton Mifflin Company, Boston 1956.
- Mosel, James, Thai Administrative Behavior, Indiana University Press,
 Bloomington 1957.
- Partin, Jackson Lance, "The Administrative Behavior of the Junior High
 School Principals", Dissertation Abstracts, Vol. 30 No. 4,
 October 1969, p. 137 - A.
- Stodill, Ralph M., Leader Behavior, The Ohio State University Press,
 Ohio 1957.
- Uris, Auren, Techniques of Leadership, McGraw-Hill Book Company,
 New York 1964.
- Wales, Richard F., "The Elementary Principal's Leader Behavior and
 Teacher Morale", Dissertation Abstracts, Vol.32 No. 5,
 November 1971, p. 2385 - A.

แบบสอบถาม

พฤติกรรมผู้นำ

และค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าทดสอบ

๑๖. กำหนดเวลาทำงานควรเสร็จ	ก	ข	ค	ง
๑๗. วางมาตรฐานการทำงานของคณะครู	ก	ข	ค	ง
๑๘. ปฏิเสธที่จะอธิบายการกระทำต่างๆและการตัดสินใจของท่าน	ก	ข	ค	ง
๑๙. แจ้งให้คณะครูทราบความเคลื่อนไหวตลอดเวลา	ก	ข	ค	ง
๒๐. ปฏิบัติงานโดยไม่ปรึกษาคณะครู	ก	ข	ค	ง
๒๑. สนับสนุนความคิดเห็นของคณะครูและการปฏิบัติงานของคณะครู	ก	ข	ค	ง
๒๒. เร่งให้คณะครูทำงานเสร็จทันเวลา	ก	ข	ค	ง
๒๓. ปฏิบัติต่อคณะครูอย่างยุติธรรม	ก	ข	ค	ง
๒๔. สนับสนุนให้คณะครูทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน	ก	ข	ค	ง
๒๕. ครูใหญ่ได้ทุกอย่างที่ครูใหญ่ขอจากผู้บังคับบัญชาของท่าน	ก	ข	ค	ง
๒๖. เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการทำงาน	ก	ข	ค	ง
๒๗. ทำให้คณะครูเข้าใจการบริหารงาน	ก	ข	ค	ง
๒๘. เป็นกันเองและพบง่าย	ก	ข	ค	ง
๒๙. ให้คณะครูปฏิบัติงานตามกฎข้อบังคับ	ก	ข	ค	ง
๓๐. ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้	ก	ข	ค	ง
๓๑. ทำให้คณะครูกล้าและสบายใจที่จะพูดกับครูใหญ่	ก	ข	ค	ง
๓๒. ทำให้คณะครูทราบว่าครูใหญ่มุ่งหมายอะไรจากคณะครู	ก	ข	ค	ง
๓๓. พுகแทนคณะครูทุกกรณี	ก	ข	ค	ง
๓๔. ยอมรับและปฏิบัติตามคำแนะนำของคณะครู	ก	ข	ค	ง
๓๕. หวังว่าคณะครูจะต้องทำงานเต็มความสามารถ	ก	ข	ค	ง
๓๖. ปลอຍให้ผู้อื่นทำหน้าที่ผู้นำ	ก	ข	ค	ง
๓๗. เสนอผู้บังคับบัญชาให้ปรับปรุงสวัสดิภาพของครู	ก	ข	ค	ง
๓๘. ปรึกษาคณะครูก่อนดำเนินการสำคัญ	ก	ข	ค	ง
๓๙. หวังว่าคณะครูต้องประสานงานกันอย่างใกล้ชิด	ก	ข	ค	ง
๔๐. พยายามทำให้คณะครูทำงานเป็นหมู่คณะ	ก	ข	ค	ง

ตาราง ๑๗ ค่าอำนาจจำแนก (t -test) ที่ได้จากกรวิเคราะห์แบบสอบถาม
วัตถุประสงค์การวิจัย

ข้อ ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
๑	๓.๖๖๖๖	๐.๓๖๓๘	๒.๑๓๓๓	๐.๕๓๓๓	๘.๘๕๒๓
๒	๓.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๑.๖๖๖๖	๐.๕๓๓๓	๑๐.๐๖๐๓
๓	๓.๕๐๐๐	๐.๐๕๓๑	๑.๕๓๓๓	๐.๕๕๕๕	๑๓.๕๓๓๓
๔	๓.๓๖๖๖	๐.๕๕๕๕	๒.๐๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๓.๕๓๓๓
๕	๓.๕๖๖๖	๐.๑๑๑๑	๒.๐๖๖๖	๐.๕๕๕๕	๑๐.๕๕๕๕
๖	๓.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๑.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๑๐.๕๓๓๓
๗	๓.๖๖๖๖	๐.๕๕๕๕	๒.๐๖๖๖	๐.๕๓๓๓	๑๑.๖๖๖๖
๘	๒.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๒.๖๐๐๐	๐.๕๓๓๓	๐.๕๕๕๕
๑๑๑	๓.๕๓๓๓	๐.๕๕๕๕	๑.๖๓๓๓	๐.๕๕๕๕	๑๕.๕๕๕๕
๑๒	๓.๕๓๓๓	๐.๐๖๖๖	๒.๓๐๐๐	๑.๐๕๕๕	๘.๕๖๖๖
๑๓	๓.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๒.๑๓๓๓	๐.๕๖๖๖	๕.๕๕๕๕
๑๔	๓.๕๐๐๐	๐.๐๕๓๑	๒.๐๓๓๓	๐.๕๖๖๖	๑๑.๕๖๖๖
๑๕	๓.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๒.๕๓๓๓	๐.๖๖๖๖	๕.๖๖๖๖
๑๖	๓.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๒.๕๓๓๓	๐.๖๖๖๖	๕.๖๖๖๖
๑๗	๓.๕๓๓๓	๐.๕๕๕๕	๒.๕๓๓๓	๐.๖๖๖๖	๕.๖๖๖๖
๑๘	๓.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๒.๕๖๖๖	๐.๖๖๖๖	๕.๖๖๖๖
๒๐	๓.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๒.๕๓๓๓	๐.๖๖๖๖	๕.๖๖๖๖
๒๑	๓.๕๓๓๓	๐.๐๖๖๖	๒.๐๐๐๐	๐.๖๖๖๖	๑๒.๕๖๖๖
๒๒	๓.๕๖๖๖	๐.๕๕๕๕	๒.๕๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๓.๕๖๖๖
๒๓	๓.๕๓๓๓	๐.๐๖๖๖	๒.๐๐๐๐	๐.๕๕๕๕	๑๓.๕๖๖๖
๒๔	๓.๕๓๓๓	๐.๕๖๖๖	๒.๓๐๐๐	๐.๕๖๖๖	๘.๕๖๖๖

ตาราง ๑๓ (ต่อ)

ข้อ ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
๒๖	๓.๘๓๓๓	๐.๑๔๓๖	๒.๐๖๖๖	๐.๔๐๙๑	๙.๑๓๔๐
๒๗	๓.๕๖๖๖	๐.๒๕๔๐	๑.๙๓๓๓	๐.๓๗๘๑	๑๐.๕๕๖๔
๒๘	๓.๘๖๖๖	๐.๑๑๙๕	๒.๒๓๓๓	๐.๕๙๘๘	๑๐.๕๙๑๕
๒๙	๓.๖๖๖๖	๐.๓๖๓๘	๒.๔๓๓๓	๐.๖๓๖๓	๖.๓๗๐๑
๓๐	๓.๙๐๐๐	๐.๐๙๓๑	๑.๙๐๐๐	๐.๕๐๖๘	๑๔.๑๘๓๗
๓๑	๓.๖๓๓๓	๐.๖๕๔๐	๒.๐๐๐๐	๐.๕๓๓๓	๘.๒๑๙๙
๓๒	๓.๓๖๖๖	๐.๗๒๒๙	๒.๒๖๖๖	๐.๓๗๐๖	๕.๘๔๙๙
๓๓	๓.๘๓๓๓	๐.๑๔๓๖	๒.๔๐๐๐	๑.๘๓๔๔	๕.๕๘๓๑
๓๔	๓.๙๐๐๐	๐.๑๖๒๐	๒.๕๓๓๓	๐.๖๐๖๖	๘.๕๘๑๒
๓๕	๓.๘๐๐๐	๐.๑๖๕๕	๒.๑๖๖๖	๐.๖๙๕๕	๙.๖๕๙๓

หมายเหตุ

$$t_{.001} = ๓.๓๖$$

$$t_{.01} = ๒.๖๑$$

$$t_{.05} = ๑.๙๘$$

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับครูใหญ่

ข้อมูลเกี่ยวกับครูใหญ่

โปรดกรอกข้อความหรือเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริง

ประวัติส่วนตัว

เพศ..... อายุ ปี เดือน
 รัชการ

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น

จำนวนครู

ประวัติการศึกษา

วุฒิสามัญ สำเร็จ..... สถาบันที่ศึกษา

วุฒิชู (ป.กศ. หรือเทียบเท่า).....สถาบันที่ศึกษา

(สอบ-อบรมชุด).....

ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า.....สถาบันที่ศึกษา

(สอบ-อบรมชุด).....

ระดับปริญญาตรี.....สถาบันที่ศึกษา.....

ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี.....สถาบันที่ศึกษา.....

แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็น

- - - - -

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านในการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามบทบาทและสถานการณ์ต่างๆที่อาจพบในชีวิตประจำวัน แบบสอบถามมี ๔๕ ข้อ แบ่งเป็น ๕ บทบาท คือ ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ กับครู อาจารย์ ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนที่สนิทสนม ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรกับบิดามารดา ในฐานะที่ท่านกับผู้ที่มีบุญคุณที่สนิทสนมและในฐานะที่ท่านเป็นรุ่นพี่กับเด็กรุ่นน้อง แต่ละบทบาทมีสถานการณ์ต่างๆให้ท่านพิจารณาตัดสินใจว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไร เพียงใด

ตัวอย่าง ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครูอาจารย์

(๐) อยากจะนั่งหลับในขณะครูสอน

๓	๒	๑	๐	-๑	-๒	-๓
กระทำ				ไม่กระทำ		

การตอบ ทำเครื่องหมายวงกลมรอบตัวเลขในช่องที่ต้องการ

จากข้อ (๐) ให้ท่านพิจารณาว่าในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ ท่านจะถ้านั่งหลับในขณะครูกำลังสอนหรือไม่ เพียงใด ถ้าท่านคิดว่าท่านกล้ากระทำเช่นนั้นแน่ๆ ให้วงกลมรอบเลข ๓ หรือถ้าท่านคิดว่าท่านยังมีความเกรงใจครูอาจารย์อยู่ อาจจะนั่งหลับบ้างถึงวงกลมรอบ ๒ หรือ ๑ ตามลำดับความเกรงใจของท่าน แต่ถ้าคิดว่าท่านเกรงใจครูมากจนไม่กล้ากระทำเช่นนั้นแน่ๆ ให้วงกลมรอบ -๓ หรือถ้าท่านมีความเห็นว่า ถ้าง่วงมากแม้จะเกรงครูอาจารย์ท่านก็อาจจะนั่งหลับโดยไม่ให้ครูเห็นบ้าง ถึงรอบ -๒ หรือ -๑ ตามลำดับความเกรงใจของท่าน ส่วนเลข ๐ นั้น แทนความรู้สึกก้ำกึ่งระหว่างความเกรงใจและไม่เกรงใจครู อาจารย์ที่จะนั่งหลับ

คำตอบของท่านจะไม่กระทบกระเทือนถึงผลการปฏิบัติงานของท่าน และจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆเป็นรายบุคคล นอกจากจะแสดงเป็นส่วนรวมเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงขอให้ท่านรู้สึกสบายใจที่จะตอบอย่างเสรี ตามความรู้สึก ความคิดเห็นและความต้องการของท่านจริงๆ ยิ่งท่านตอบตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่านได้มากเพียงใดยิ่งเป็นผลดีเพียงนั้น

โปรดทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบตัวเลขที่ท่านคิดว่าควรจะทำมากน้อยเพียงใด

ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครูอาจารย์

๑. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๒. เข้าห้องเรียนสายกว่าครูอาจารย์
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๓. คิดคำนึงไม่เห็นด้วยกับครูอาจารย์
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๔. ทำผิดระเบียบของห้องเรียน เช่น
 ส่งเสียงดัง
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๕. เข้าพบเพื่อติดต่อกับครูส่วนตัว
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๖. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือ
 ขณะครูทำงาน
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๗. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือ
 ขณะครูนอนพักนอน
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๘. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือขณะ
 ครูกำลังรับประทานอาหาร
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ
๙. แสดงความกึกกั่นหรือโต้แย้งด้วย
 เหตุผลขณะเรียนในชั้น
 ๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๑๐. เพื่อนให้ครูทราบว่าผมกลัวโรงเรียนแล้ว
เมื่อเห็นครูกำลังสอนต่อไป

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนที่สนิทสนม

๑๑. ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๒. ผิดนัดกับเพื่อนทางเพศ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๓. ระวังขณะที่เพื่อนกำลังนอนหลับ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๔. คอว่าเพื่อนเมื่อเพื่อนผัดนัด

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๕. ตักเตือนเพื่อนตรงๆเมื่อเพื่อนทำผิด

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๖. ขอยืมข้าวของเงินทอง จากเพื่อน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๗. ขอของคืนเมื่อเพื่อนยืมของของเรา

ไปนานๆ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๘. หยิบของของเพื่อนไปใช้โดยไม่บอก
เขาล่วงหน้า

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๑๙. ให้เพื่อนคอยในขณะที่เรากำลังติดธุระ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๒๐. แสดงความกตัญญูเห็นหรือโต้แย้งในกรณี
ที่ไม่เห็นด้วย

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

ค. ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรกับบิดามารดา

๒๑. นอนคนสาย

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๒๒. ขอเงินเพิ่มอีกเมื่อเงินไม่พอใช้

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๒๓. ขออนุญาตไปเที่ยวและค้างบ้านเพื่อน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๒๔. ขอความช่วยเหลือ เช่น ดักเสือไฟ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๒๕. บิดาจะขอเงินที่ท่านสะสมไว้ไปใช้จ่าย

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 คัดค้าน ยอมตาม

๒๖. ขอเงินไปซื้อเสื้อสวมสำหรับไปเที่ยว

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๒๗. แสดงความกึกกั่นโต้แย้งควยเหตุผล

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๒๘. กลับจากเที่ยวตอนดึก เรียกให้มารดา
 เปิดประตูรับ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๒๙. กลับบ้านผิดเวลาโดยไม่ได้ออกมารดา
 ลวงหน้า

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

๓๐. พาเพื่อนมาสนุกสนานที่บ้าน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
 กระทำ ไม่กระทำ

ง. ในฐานะตัวทํานกับผู้มีคุณที่สนิทสนม

๓๑. ปรับทุกข์ควย

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๓๒. ขอความช่วยเหลือ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๓๓. ขอให้ช่วยฝากฝังงานเข้าทำงานใน
บริษัทแห่งหนึ่ง

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๓๔. แสดงความโกรธให้เขาเห็น เมื่อท่าน
ไม่พอใจเขา

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๓๕. เชชวนท่านให้โจรสรรภของเขาไป
โรงเรียนเป็นประจำ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
คัดค้าน ปฏิบัติตาม

๓๖. ทำงานให้ แล้วขอเงินค่าแรงตอบแทน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๓๗. แสดงความคิดเห็นโต้แย้งควยเหตุผล

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๓๘. เขาทำข่าวของของท่านเสียหายและ
เขาจะชดเชยเสียหายเป็นเงินให้

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
คัดค้าน ยอมตาม

๓๙. บอกให้เขาทบทวนของเขา ในขณะที่ท่าน
กำลังอ่านหนังสือ

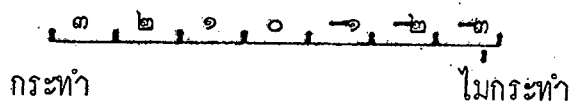
๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

๔๐. ตักเตือนเขา เมื่อเห็นเขาทำผิด

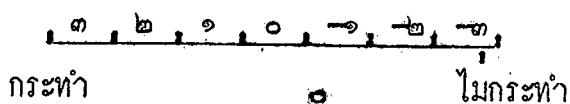
๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓
กระทำ ไม่กระทำ

จ. ในฐานะที่ท่านเป็นรุ่นพี่กับเด็กรุ่นน้อง

๔๑. ต่อกว่าเมื่อเขาฝึกนัก

๔๒. ให้เขาคอย ในขณะที่ท่านกำลังมีธุระ

๔๓. รบกวณในขณะที่เขากำลังนอนหลับ

๔๔. ขอของคืน เมื่อเขาขอยืมของของเราไป
นานๆ

๔๕. หยิบข้าวของของเราไปใช้ โดยไม่บอก
เขาล่วงหน้า

